Wyniki monitoringu stosowania przez administrację rządową klauzul społecznych w zamówieniach publicznych za 2016 r.

Urząd Zamówień Publicznych

Warszawa, 2017 r.

PREZES
Urzędu Zamówień Publicznych
Małgorzata Stręciwilk
2017.05.29

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE 4

1.1. Realizacja obowiązku sprawozdawczego 4

1.2. Zmiany legislacyjne 4

1.3. Zakres przedmiotowy sprawozdawczości z klauzul społecznych 6

1.4. Zakres podmiotowy obowiązku sprawozdawczego 7

1.5. Sposób realizacji obowiązku sprawozdawczego 8

2. INFORMACJE O STOSOWANIU KLAUZUL SPOŁECZNYCH 9

2.1. Dane zbiorcze 9

2.2. Dane szczegółowe dotyczące zastosowanych klauzul społecznych uzyskane za pośrednictwem aplikacji internetowej 11

2.2.1. Informacje o liczbie i wartości udzielonych zamówień publicznych w podziale na poszczególne klauzule społeczne oraz rodzaje zamówień i tryb zamówienia 11

2.2.2. Informacje o liczbie i wartości zamówień publicznych udzielonych przez poszczególne jednostki 14

2.2.3. Zamówienia publiczne o największej wartości w podziale na poszczególne klauzule społeczne 16

2.2.4. Ilość udzielonych zamówień publicznych dla poszczególnych klauzul społecznych w podziale na przedmiot zamówienia (kod CPV) 17

2.2.5. Informacja o unieważnionych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, w których zastosowano klauzulę społeczną 21

2.2.6. Inne instrumenty uwzględniające aspekty społeczne zastosowane w postępowaniach zakończonych udzieleniem zamówienia, do których stosuje się przepisy ustawy Pzp 22

2.2.7. Zastosowanie klauzul społecznych lub innych instrumentów uwzględniających aspekty społeczne w postępowaniach zakończonych udzieleniem zamówienia, do których nie stosuje się przepisów ustawy Pzp 25

2.2.8. Dodatkowe informacje wynikające z części IV formularza dotyczącej organizacyjnych i prawnych aspektów w praktycznym stosowaniu klauzul społecznych 26

2.3. Dane szczegółowe dotyczące zastosowanych klauzul społecznych uzyskane w ramach rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach 27

2.3.1. Informacje o liczbie i wartości udzielonych zamówień publicznych w podziale na poszczególne klauzule społeczne oraz rodzaj zamówienia i tryb udzielenia zamówienia 29

2.3.2. Informacje o liczbie i wartości udzielonych zamówień publicznych przez poszczególne jednostki 37

2.3.3. Zamówienia publiczne o największej wartości dla poszczególnych klauzul społecznych 40

2.3.4. Wartość udzielonych zamówień publicznych (bez podatku od towarów i usług) dla poszczególnych klauzul społecznych w podziale na przedmiot zamówienia (kod CPV) 41

2.3.5. Informacje o unieważnionych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego 48

2.3.6. Inne aspekty społeczne stosowane przez zamawiających 49

3. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY 51

3.1. Niewystarczająco precyzyjny zakres podmiotowy jednostek objętych obowiązkiem sprawozdawczym 51

3.2. Problemy techniczne w wykorzystaniu aplikacji internetowej 52

3.3. Problemy związane z dublowaniem informacji przekazywanych za pośrednictwem aplikacji internetowej oraz w ramach rocznego sprawozdania 53

4. WNIOSKI 54

5. REALIZACJA PRZEZ URZĄD ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH ZOBOWIĄZAŃ NAŁOŻONYCH NA PREZESA UZP W PODSUMOWANIU I WNIOSKACH WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI ZALECEŃ W SPRAWIE STOSOWANIA PRZEZ ADMINISTRACJĘ RZĄDOWĄ KLAUZUL SPOŁECZNYCH W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH 57

Załącznik nr 1 - Wzór formularza wykorzystywany na potrzeby sprawozdawcze z zakresu klauzul społecznych za rok 2016 60

Załącznik nr 2 – Tabela VIII formularza rocznego sprawozdania dot. zamówień, do których stosuje się przepisy ustawy, uwzględniających aspekty społeczne 62

Załącznik nr 3 – Tabela VII formularza rocznego sprawozdania dot. zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi, o wartości mniejszej, równej lub przekraczającej kwoty określone w art. 138g ust. 1 ustawy oraz w art. 138o ustawy 63

1. WPROWADZENIE

„Zalecenia w sprawie stosowania przez administrację rządową klauzul społecznych w zamówieniach publicznych" (zwane dalej „Zalecenia RM") przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 28 lipca 2015 r. zobowiązały kierowników jednostek administracji rządowej do analizowania możliwości stosowania klauzul społecznych we wszystkich postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Dodatkowo rekomendowano stosowanie klauzul społecznych w postępowaniach, do których ze względu na wartość (tj. postępowania poniżej równowartości 30.000 Euro), nie mają zastosowania przepisy ustawy - Prawo zamówień publicznych (ustawa Pzp).

Na Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych został nałożony obowiązek monitorowania realizacji zaleceń w oparciu o coroczne informacje przygotowywane przez jednostki administracji rządowej oraz przedłożenia jego wyników wraz z propozycjami ewentualnych zmian legislacyjnych Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Niniejszy raport obejmuje monitoring zamówień publicznych udzielonych w 2016 r. przez jednostki administracji rządowej objęte obowiązkiem sprawozdawczym.

1.1. Realizacja obowiązku sprawozdawczego

Zalecenia Rady Ministrów nakładają na Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych obowiązek monitorowania stosowania przez jednostki administracji rządowej klauzul społecznych, uregulowanych w art. 22 ust. 2 oraz art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.) (zwanej dalej „ustawą Pzp") w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 1020, z późn. zm.).

Zalecenia RM zobowiązują jednocześnie jednostki administracji rządowej do przekazywania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych corocznej informacji o stosowaniu klauzul społecznych przy udzielaniu zamówień publicznych.

Zakres informacji raportowanych przez jednostki administracji rządowej doprecyzowano w piśmie Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – p. Jacka Cichockiego z dnia 22 września 2015 r. w sprawie **Zakresu informacji o stosowaniu przez administrację rządową klauzul społecznych** (zwanego dalej „Zakresem informacji"), do którego dołączono wzór formularza sprawozdawczego.

Celem efektywnej realizacji obowiązku monitoringowego, Urząd Zamówień Publicznych zlecił w 2015 r. opracowanie elektronicznej wersji formularza, którą udostępniono na stronie: http://klauzule.uzp.gov.pl/. Aplikacja była również wykorzystywana na potrzeby częściowej sprawozdawczości za rok 2016.

1.2. Zmiany legislacyjne

W okresie objętym sprawozdawczością z realizacji Zaleceń RM nastąpiła istotna zmiana regulacji prawnych w zakresie stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych,

które wprowadzono ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw.

Znowelizowane w 2016 r. przepisy ustawy Pzp rozszerzyły i zmodyfikowały dotychczasowe możliwości uwzględnienia klauzul społecznych przez zamawiających w ramach postępowań o udzielenie zamówienia. Zmiany objęły m.in.:

- rozszerzenie zakresu podmiotowego jednostek mogących ubiegać się o zamówienia zastrzeżone oraz złagodzenie wymogu dotyczącego poziomu zatrudnienia osób z określonych grup społecznie marginalizowanych (art. 22 ust. 2 ustawy Pzp);
- rozszerzenie dopuszczalnych wymagań związanych z realizacją zamówienia na wszystkie aspekty społeczne (art. 29 ust. 4 ustawy Pzp);
- nadanie klauzuli społecznej dotyczącej zatrudnienia na podstawie umowy o pracę obligatoryjnego charakteru (obecny art. 29 ust. 3a ustawy Pzp).

Ponadto, zmianie uległy inne regulacje ustawy Pzp zwiększające możliwości uwzględnienia aspektów społecznych w ramach postępowań o udzielenie zamówienia. Zmiany te dotyczyły:

- rozszerzenia katalogu przestępstw skutkujących obligatoryjnym wykluczeniem wykonawców z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;
- wprowadzenia fakultatywnych przesłanek wykluczenia wykonawców z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego uwzględniających aspekty społeczne;
- wprowadzenia obowiązku uwzględnienia w opisie przedmiotu zamówienia wymagań w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, w przypadku zamówień przeznaczonych do użytku osób fizycznych;
- wprowadzenia dodatkowego reżimu zamówień zastrzeżonych w odniesieniu do określonych usług zdrowotnych, społecznych oraz kulturalnych;
- wprowadzenia możliwości bezpośredniego zastosowania oznakowania (w tym oznakowania społecznego) w ramach opisu przedmiotu zamówienia, kryteriów oceny ofert lub warunków realizacji zamówienia;
- rozszerzenia dopuszczalnych kryteriów oceny ofert na wszystkie aspekty oraz wszystkie etapy cyklu życia przedmiotu zamówienia;
- uwzględniania w ramach wyjaśnienia podejrzenia rażąco niskiej ceny okoliczności wynikających z przepisów prawa pracy i przepisów o zabezpieczeniu społecznym.

W 2016 r. weszły w życie również przepisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. poz. 2038) (zwanego dalej „Rozporządzeniem"), które rozszerzyły zakres informacji, które zamawiający są zobligowani przekazywać Prezesowi UZP w ramach rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach m.in. o aspekty społeczne.

Zgodnie z § 1 pkt 7 ww. Rozporządzenia, zamawiający zawierają w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach m.in. informacje na temat postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia publicznego, w których uwzględnione zostały aspekty społeczne, wskazując:

- numer ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych albo w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej,
- rodzaj zamówienia,
- przedmiot zamówienia ze wskazaniem kodów określonych we Wspólnym Słowniku Zamówień,
- tryb udzielenia zamówienia albo zawarcia umowy ramowej,
- wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług,
- informację czy zamówienia udzielono jako zamówienie zastrzeżone, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy Pzp,
- aspekty społeczne określone w opisie przedmiotu zamówienia, w tym odwołanie do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, o którym mowa w art. 29 ust. 3a ustawy Pzp, odwołanie się do aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp, w tym związanych z zatrudnieniem, odwołanie do dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, o których mowa w art. 29 ust. 5 ustawy Pzp, lub odwołanie do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi,
- aspekty społeczne określone w kryteriach oceny ofert, w tym odwołanie do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, oraz odwołania się do innych aspektów społecznych,
- liczbę złożonych ofert,
- rodzaj podmiotu, któremu udzielono zamówienia.

Należy przy tym podkreślić, iż w na podstawie przepisów przejściowych[1], określonych w Rozporządzeniu, w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach przekazywanych Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych za rok 2016 zamawiający informowali jedynie o postępowaniach o udzielenie zamówienia prowadzonych w oparciu o przepisy uwzględniające zmiany wprowadzone ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020, z późn. zm.), tj. postępowań przetargowych wszczętych od 28 lipca 2016 r.

1.3. Zakres przedmiotowy sprawozdawczości z klauzul społecznych

Składana przez jednostki administracji rządowej, w oparciu o zobowiązanie zawarte w Zaleceniach RM, informacja o stosowaniu klauzul społecznych przy udzielaniu zamówień publicznych za rok 2016 powinna obejmować:

- dane dotyczące postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020, z późn.

---

[1] § 4. Rozporządzenia - roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach, w odniesieniu do postępowań o udzielenie zamówienia wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020, 1579 i 1920), nie zawiera informacji, o których mowa w § 1 pkt 4 lit. j–m oraz pkt 5–8.

zm.) – z wyszczególnieniem informacji na temat zamówień, w których zastosowano art. 22 ust. 2, art. 29 ust. 4 pkt 1 lub art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Pzp w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020, z późn. zm.) oraz

- dane dotyczące postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych po wejściu w życie przepisów ww. ustawy - dotyczące postępowań, w których zastosowano art. 22 ust. 2, art. 29 ust. 3a lub art. 29 ust. 4 ustawy Pzp, w brzmieniu nadanym nowelizacją.

1.4. Zakres podmiotowy obowiązku sprawozdawczego

Zakres jednostek administracji rządowej objętych obowiązkiem sprawozdawczym za rok 2016 pozostał niezmieniony. Zgodnie z pismem Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów - Ministra Jacka Cichockiego z dnia 22 września 2015 r. obowiązek ten dotyczył:

- ministrów w zakresie urzędu obsługującego ministra;
- kierowników jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministrów, jeżeli jednostki te zobowiązane są do prowadzenia audytu wewnętrznego na podstawie art. 274 ust. 2[2] lub art. 274 ust. 4-6[3] ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.);
- kierowników następujących jednostek podległych lub nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów: Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Polskiej Agencji Kosmicznej, Urzędu Regulacji Energetyki, Rządowego Centrum Legislacji, Polskiej Akademii Nauk oraz urzędów zapewniających obsługę Komisji Nadzoru Finansowego i Rzecznika Praw Pacjenta;

---

[2] 2. Audyt wewnętrzny prowadzi się także w:
1) państwowych jednostkach budżetowych, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej dochodów lub kwota wydatków przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł;
2) uczelniach publicznych, jeżeli kwota ujętych w planie rzeczowo-finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł;
3) samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej, które nie zostały utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł;
4) agencjach wykonawczych, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł;
5) państwowych funduszach celowych, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł.

[3] 4. Audyt wewnętrzny prowadzi się również w jednostkach sektora finansów publicznych, których kierownicy podejmą decyzję o prowadzeniu audytu wewnętrznego.
5. Audyt wewnętrzny prowadzi się również w jednostkach w dziale wskazanych przez właściwego ministra kierującego działem. Wskazując jednostkę zobowiązaną minister określa termin rozpoczęcia prowadzenia audytu wewnętrznego.
6. Przepisy ust. 5 stosuje się odpowiednio do jednostek podległych Prezesowi Rady Ministrów lub przez niego nadzorowanych oraz jednostek obsługujących organy podległe Prezesowi Rady Ministrów lub przez niego nadzorowane.

- wojewodów w zakresie urzędu obsługującego wojewodę;
- dyrektorów instytucji gospodarki budżetowej w administracji rządowej.

Natomiast, z obowiązku przekazywania corocznego sprawozdania ze stosowania klauzul społecznych zwolnieni zostali m.in. kierownicy jednostek administracji rządowej zespolonej oraz kierownicy jednostek podległych i nadzorowanych w działach administracji, w których nie jest prowadzony audyt wewnętrzny na podstawie art. 274 ust. 2 lub ust. 4-6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.).

1.5. Sposób realizacji obowiązku sprawozdawczego

Z uwagi na istotną zmianę regulacji prawnych odnoszących się do stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych, wprowadzonych ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020, z późn. zm.), a także z uwagi na fakt rozszerzonej sprawozdawczości po stronie zamawiających prowadzonej w ramach rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach przekazywanych Prezesowi UZP zgodnie z Rozporządzeniem, Urząd Zamówień Publicznych w porozumieniu z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów podjął decyzję o realizacji obowiązku sprawozdawczego z klauzul społecznych za rok 2016 w sposób dwutorowy.

W odniesieniu do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych przed dniem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020, z późn. zm.), tj. przed dniem 28 lipca 2016 r., informację o stosowaniu klauzul społecznych należało przekazać, analogicznie jak za poprzedni okres sprawozdawczy, tj. drogą elektroniczną, za pomocą formularza dostępnego na stronie: **http://klauzule.uzp.gov.pl/**.

W odniesieniu do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych od dnia 28 lipca 2016 r., obowiązek sprawozdawczy obejmujący postępowania, w których zastosowano klauzule społeczne w brzmieniu nadanym nowelizacją, był realizowany w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. poz. 2038) wydanego na podstawie art. 98 ust. 4 ustawy Pzp.

Urząd dopuszczał również przypadki przekazania przez zamawiających pełnej informacji o stosowaniu klauzul społecznych przy udzielaniu zamówień publicznych za rok 2016 w ramach rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach.

Informacja przypominająca o obowiązku sprawozdawczym wynikającym z Zaleceń RM z 2015 r. została zamieszczona na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych. Wskazano w niej zarówno jednostki administracji rządowej objęte obowiązkiem sprawozdawczym, jak i szczegółowe informacje dotyczące sposobu realizacji sprawozdawczości za rok 2016.

2. INFORMACJE O STOSOWANIU KLAUZUL SPOŁECZNYCH

2.1. Dane zbiorcze

Obowiązek sprawozdawczy z realizacji Zaleceń Rady Ministrów za 2016 r. wypełniły łącznie **473**[4] podmioty. Liczba ta obejmuje zamawiających z administracji rządowej, którzy informację o stosowaniu klauzul społecznych przekazali za pomocą formularza dostępnego na stronie: **http://klauzule.uzp.gov.pl/**, jak i tych zamawiających, którzy sprawozdawali się w ramach rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach. Na podstawie analizy informacji przekazanych przez jednostki administracji rządowej ustalono, iż w 2016 r. spośród 473 podmiotów, które wywiązały się z obowiązku sprawozdawczego, **395** zamawiających udzieliło zamówień publicznych z klauzulami społecznymi.

Tabela nr 1: Łączna liczba zamawiających z administracji rządowej, którzy udzieli zamówień publicznych z klauzulami społecznymi w oparciu przepisy ustawy Pzp sprzed i po nowelizacji z 2016 r.

Liczba zamawiających, którzy udzieli zamówień publicznych z klauzulami społecznymi w oparciu przepisy ustawy Pzp sprzed nowelizacji z 2016 r. (sprawozdawczość realizowana za pomocą formularza dostępnego na stronie: http://klauzule.uzp.gov.pl/)	117
Liczba zamawiających, którzy udzieli zamówień publicznych z klauzulami społecznymi w oparciu przepisy ustawy Pzp po nowelizacji z 2016 r. (sprawozdawczość realizowana w ramach rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach)	321
Łączna liczba zamawiających, którzy udzieli zamówień publicznych z klauzulami społecznymi w 2016 r. (sprawozdawczość realizowana za pomocą formularza dostępnego na stronie: http://klauzule.uzp.gov.pl/ i / lub w ramach rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach)	395[5]

Klauzule społeczne zostały uwzględnione w **1855** zamówieniach publicznych udzielonych przez ww. jednostki administracji rządowej, a ich łączna wartość wyniosła **2.104.553.254,71 zł** (bez podatku od towarów i usług). Szczegółowe dane w tym zakresie obrazują tabele nr 2 i 3.

---

[4] Liczba obejmuje zarówno zamawiających, którzy udzieli zamówień publicznych z klauzulami społecznymi w oparciu o przepisy sprzed i/lub po nowelizacji ustawy Pzp z 2016 r., jak i zamawiających którzy w ramach zamówień publicznych uwzględnili inne aspekty społeczne (z wyłączeniem klauzul społecznych), a także zamawiających, którzy nie uwzględnili klauzul społecznych w udzielonych zamówieniach w 2016 r., lecz wypełnili obowiązek sprawozdawczy nałożony Zaleceniami RM.

[5] Na potrzeby właściwej interpretacji prezentowanych przez Urząd Zamówień Publicznych danych statystycznych, liczby zamawiających administracji rządowej, którzy obowiązek sprawozdawczy z realizacji Zaleceń Rady Ministrów za 2016 r. wypełnili za pomocą formularza dostępnego na stronie: http://klauzule.uzp.gov.pl/ **nie należy sumować**, z liczbą zamawiających, którzy informację o udzielonych zamówieniach z zastosowaniem klauzul społecznych przekazali w ramach rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach. Skutkowałoby to dwukrotnym uwzględnieniem liczby tych zamawiających, którzy udzielili zamówień publicznych z zastosowaniem klauzul społecznych w oparciu o przepisy zarówno sprzed, jak i po nowelizacji ustawy Pzp z 2016 r.

Tabela nr 2: Liczba i wartość (bez podatku od towarów i usług) zamówień publicznych udzielonych przez jednostki administracji rządowej, w których uwzględniono klauzule społeczne

Liczba zamówień publicznych z klauzulami udzielonych w oparciu przepisy ustawy Pzp sprzed nowelizacji z 2016 r.	428
Wartość zamówień publicznych z klauzulami udzielonych w oparciu przepisy ustawy Pzp sprzed nowelizacji z 2016 r.	994.686.495,13 zł *
Liczba zamówień publicznych z klauzulami udzielonych w oparciu przepisy ustawy Pzp po nowelizacji z 2016 r.	1427
Wartość zamówień publicznych z klauzulami udzielonych w oparciu przepisy ustawy Pzp po nowelizacji z 2016 r.	1.109.866.759,58 zł *
DANE ŁĄCZNE ZA 2016 R.	
Liczba zamówień publicznych z klauzulami udzielonych w 2016 r.	**1855**
Wartość zamówień publicznych z klauzulami udzielonych w 2016 r.	**2.104.553.254,71 zł ***

* na podstawie wartości umów bez podatku od towarów i usług

Tabela nr 3: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w podziale na rodzaj klauzuli oraz ich udział w ogólnej liczbie zastosowanych klauzul i ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzule społeczne

Klauzula	Łączna liczba klauzul społecznych	Udział % w ogólnej liczbie zastosowanych klauzul	Udział % w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzule społeczne
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę	1571	78,75%	84,69%
Wymóg określenia aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, w tym związanych z zatrudnieniem przy realizacji zamówienia osób defaworyzowanych	358	17,94%	19,30%
Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	66	3,31%	3,56%
SUMA	1995	100%	107,55%

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 2, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu.

2.2. Dane szczegółowe dotyczące zastosowanych klauzul społecznych uzyskane za pośrednictwem aplikacji internetowej

Przedstawione poniżej dane dotyczą postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1020, z późn. zm.), które w ramach prowadzonego przez Urząd Zamówień Publicznych monitoringu pozyskiwane były przy użyciu aplikacji internetowej (http://klauzule.uzp.gov.pl/). W ramach wstępnej weryfikacji informacji przekazywanych za pośrednictwem ww. aplikacji internetowej, Urząd Zamówień Publicznych zidentyfikował znaczną liczbę sprawozdań nadesłanych przez podmioty nieobjęte obowiązkiem sprawozdawczym, a także przypadki kilkukrotnego przesłania formularza przez daną jednostkę. Z ogólnej liczby **443** otrzymanych formularzy sprawozdawczych, analizie poddano ostatecznie **244** sprawozdania.

Na podstawie otrzymanych formularzy ustalono, iż **117** podmiotów (z ogólnej liczby 244 respondentów) zastosowało klauzule społeczne w **428** zamówieniach publicznych. Łączna wartość postępowań z zastosowanymi klauzulami społecznymi wyniosła **994.686.495,13 zł** (bez podatku od towarów i usług).

Tabela nr 4: Informacje ogólne

Liczba sprawozdań ws. stosowania klauzul społecznych z uzupełnionym pkt II	117
Liczba zamówień publicznych z klauzulami społecznymi	428

Niemal we wszystkich odnotowanych przypadkach zamawiający stosowali tylko jedną klauzulę społeczną w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Jedynie w 2 przypadkach wykorzystano 2 klauzule przewidziane w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Tabela nr 5: Liczba zastosowanych klauzul społecznych w postępowaniu o udzielenie zamówienia

Liczba zastosowanych klauzul w postępowaniu o udzielenie zamówienia	Liczba udzielonych zamówień publicznych z klauzulami społecznymi	Udział % w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzule społeczne	Wartość*
1	426	99,53%	994.574.160,13 zł
2	2	0,47%	122.335 zł
SUMA	**428**	**100,00%**	**994.686.495,13 zł**

* na podstawie wartości umów bez podatku od towarów i usług

2.2.1. Informacje o liczbie i wartości udzielonych zamówień publicznych w podziale na poszczególne klauzule społeczne oraz rodzaje zamówień i tryb zamówienia

W większości przypadków odnotowano, iż Zamawiający stosowali klauzulę społeczną z art. 29 ust. 4 pkt 4 Pzp (wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy

o pracę), której stosowanie w oparciu o stan prawny sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1020, z późn. zm.) miało charakter dobrowolny. Zamawiający uwzględnili ją w 313 udzielonych zamówieniach publicznych. Wymóg zatrudnienia osób z grup defaworyzowanych z art. 29 ust. 4 pkt 1 ustawy Pzp postawiony został w 107 udzielonych zamówieniach. Z kolei w 10 udzielonych zamówieniach zamawiający zastrzegli możliwość ubiegania się o zamówienie dla wykonawców, u których ponad 50% zatrudnionych pracowników stanowiły osoby niepełnosprawne (z art. 22 ust. 2 ustawy Pzp).

Tabela nr 6: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w podziale na rodzaj klauzuli oraz udział poszczególnych klauzul w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzule społeczne

Klauzula	Łączna liczba klauzul społecznych	Udział % w ogólnej liczbie zastosowanych klauzul	Udział % w ogólnej liczbie postępowań uwzględniających klauzule społeczne
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych	313	72,79%	73,13%
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych	107	24,88%	25%
Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych	10	2,33%	2,34%
SUMA	430	100%	100,47%

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 4, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu.

Klauzule społeczne z art. 29 ust. 4 pkt 1 i 4 ustawy Pzp stosowano najczęściej w zamówieniach na usługi. Dotyczyło to ponad trzystu przypadków. Zdecydowanie rzadziej zamawiający decydowali się na zastosowanie klauzul społecznych w zamówieniach na roboty budowlane i dostawy (odpowiednio 88 i 37 postępowań).

Tabela nr 7: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w podziale na rodzaj zamówienia oraz rodzaj klauzuli

Klauzula społeczna	Dostawy	Roboty budowlane	Usługi	SUMA
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych	17	63	233	**313**
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych	19	25	63	**107**

Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych	1	0	9	**10**
SUMA	**37**	**88**	**305**	**430**

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 4, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu.

Tabela nr 8: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w zamówieniach publicznych w podziale na rodzaj klauzuli i tryb udzielenia zamówienia

Klauzula / Tryb	Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych	Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych	Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych	SUMA
licytacja elektroniczna	1	-	-	**1**
przetarg nieograniczony	291	101	10	**402**
Przetarg ograniczony	5	3	-	**8**
Negocjacje z ogłoszeniem	1	-	-	**1**
zamówienie z wolnej ręki	9	3	-	**12**
zapytanie o cenę	6	-	-	**6**
SUMA	**313**	**107**	**10**	**430**

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 4, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu.

Tabela nr 9: Zamówienia publiczne, w których zastosowano więcej niż jedną klauzulę społeczną

Liczba zastosowanych klauzul	Rodzaj	Tryb	CPV	Wartość	Zamawiający
2	usługi	przetarg nieograniczony	90910000-9 Usługi sprzątania	44.575,63 zł	Izba Celna w Olsztynie
2	usługi	przetarg nieograniczony	90910000-9 Usługi sprzątania	77.759,37 zł	Izba Celna w Olsztynie

2.2.2. Informacje o liczbie i wartości zamówień publicznych udzielonych przez poszczególne jednostki

Poniższe tabele prezentują informacje na temat instytucji zamawiających, które udzieliły najwięcej zamówień uwzględniających klauzule społeczne pod względem ich ilości oraz pod względem wartości.

Tabela nr 10: Zamawiający, który zastosowali klauzule społeczne w największej liczbie postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia

Lp.	Jednostka Administracji Rządowej	Liczba zamówień z zastosowanymi klauzulami społecznymi	Ogólna liczba zamówień udzielonych przez zamawiającego
1.	Ministerstwo Obrony Narodowej	21	53
2.	Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu	21	26
3.	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie	19	89
4.	Ministerstwo Finansów Biuro Administracyjne	19	35
5.	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	17	52
6.	Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum	16	97
7.	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia	13	99
8.	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	13	22
9.	Izba Administracji Skarbowej w Warszawie	13	14
10.	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie	13	54
11.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie	11	80
12.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	11	87
13.	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	10	21
14.	Izba Administracji Skarbowej w Szczecinie	10	10
15.	Agencja Nieruchomości Rolnych	10	222
16.	Ministerstwo Edukacji Narodowej	10	16
17.	Ministerstwo Rozwoju	9	57
18.	Ministerstwo Cyfryzacji	8	11
19.	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach	8	21
20.	Izba Celna w Łodzi	7	9

Tabela nr 11: Zamawiający, którzy udzielili zamówień z zastosowanymi klauzulami społecznymi o sumarycznie największej wartości (na podstawie wartości umów bez podatku od towarów i usług)

Lp.	Jednostka Administracji Rządowej	Sumaryczna wartość udzielonych zamówień z zastosowanymi klauzulami społecznymi	Sumaryczna wartość wszystkich udzielonych przez zamawiającego zamówień	Procentowy udział zamówień z zastosowanymi klauzulami do ogólnej liczby udzielonych przez zamawiającego zamówień
1.	Sąd Apelacyjny w Krakowie	243.732.179,2 zł	353.267.857,2 zł	68,99
2.	Ministerstwo Finansów Biuro Administracyjne	157.661.280,8 zł	165.764.289,8 zł	95,11
3.	Transportowy Dozór Techniczny	76.709.511 zł	82.234.654,66 zł	93,28
4.	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Centrala	35.863.015,12 zł	45.961.952,32 zł	78,03
5.	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia	35.399.092 zł	290.497.618 zł	12,19
6.	Sąd Apelacyjny w Poznaniu	29.762.215,33 zł	30.894.791,71 zł	96,34
7.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu	25.025.957,11 zł	144.363.261,6 zł	0,35
8.	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	19.016.834,19 zł	30.799.808,96 zł	61,74
9.	Ministerstwo Rozwoju	16.972.453,52 zł	55.438.119,56 zł	30,62
10.	Warszawski Uniwersytet Medyczny	13.865.738,83 zł	83.289.671,48 zł	16,65
11.	Ministerstwo Obrony Narodowej	12.921.235,34 zł	27.016.939,83 zł	47,83
12.	Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego Warszawa	12.879.098,72 zł	14.258.303,38 zł	90
13.	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	11.259.956,25 zł	69.260.429,03 zł	16,26
14.	Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum	10.505.019,52 zł	23.716.985,67 zł	44,29
15.	Izba Celna w Łodzi	10.111.838,22 zł	11.481.860 zł	88,07
16.	Izba Administracji Skarbowej w Krakowie	9.252.285,68 zł	12.410.821,5 zł	74,55
17.	Izba Administracji Skarbowej w Bydgoszczy	9.016.901,52 zł	13.608.482,36 zł	66,26
18.	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie	9.000.451,87 zł	20.627.362,93 zł	43,63
19.	21 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Elblągu	8.133.296,04 zł	35.125.933,14 zł	23,15
20.	Izba Celna w Katowicach	7.638.637,81 zł	7.852.412,06 zł	97

2.2.3. Zamówienia publiczne o największej wartości w podziale na poszczególne klauzule społeczne

W ramach prowadzonego monitoringu zidentyfikowano po 10 zamówień publicznych o największej wartości w podziale na zastosowane klauzule społeczne. Wyniki prezentują tabele nr 12, 13 i 14.

Tabela nr 12: Zamówienia publiczne o największej wartości, w których zastosowano wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Pzp

LP.	RODZAJ	TRYB	CPV	WARTOŚĆ
1.	usługi	przetarg nieograniczony	64110000-0	242.448.685,73 zł
2.	roboty budowlane	przetarg ograniczony	45213150-9	76.709.511,00 zł
3.	usługi	przetarg ograniczony	64111000-0	35.248.595,52 zł
4.	roboty budowlane	przetarg nieograniczony	45216112-2	29.762.215,33 zł
5.	roboty budowlane	przetarg nieograniczony	45000000-7	12.007.016,48 zł
6.	usługi	przetarg ograniczony	79710000-4	11.259.956,25 zł
7.	usługi	przetarg nieograniczony	79710000-4	8.513.632,68 zł
8.	usługi	przetarg nieograniczony	90910000-9	8.133.296,04 zł
9.	dostawy	przetarg nieograniczony	09132100-4	6.857.969,11 zł
10.	usługi	przetarg nieograniczony	79710000-4	6.629.625,87 zł

Tabela nr 13: Zamówienia publiczne o największej wartości, w których zastosowano wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 pkt 1 ustawy Pzp

LP.	RODZAJ	TRYB	CPV	WARTOŚĆ
1.	usługi	przetarg nieograniczony	72253200-5	190.243.900,24 zł
2.	usługi	zamówienie z wolnej ręki	72210000-0	65.615.518,70 zł
3.	roboty budowlane	przetarg nieograniczony	45310000-3	16.739.718,00 zł
4.	usługi	przetarg nieograniczony	48000000-8	11.378.336,00 zł
5.	dostawy	przetarg nieograniczony	33621000-9	11.210.316,50 zł
6.	dostawy	przetarg nieograniczony	33651600-4	5.418.518,52 zł
7.	usługi	przetarg nieograniczony	48000000-8	4.560.623,35 zł
8.	dostawy	przetarg nieograniczony	33651600-4	3.833.333,33 zł
9.	usługi	przetarg nieograniczony	90919200-4	3.691.144,81 zł
10.	usługi	przetarg nieograniczony	72000000-5	3.587.900,00 zł

Tabela nr 14: Zamówienia publiczne o największej wartości, w których zastosowano art. 22 ust. 2 ustawy Pzp (zamówienie zastrzeżone)

LP.	RODZAJ	TRYB	CPV	WARTOŚĆ
1.	dostawy	przetarg nieograniczony	35812000-9	5.842.480,00 zł
2.	usługi	przetarg nieograniczony	79710000-4	709.007,76 zł
3.	usługi	przetarg nieograniczony	79710000-4	504.497,04 zł

4.	usługi	przetarg nieograniczony	90910000-9	365.127,69 zł
5.	usługi	przetarg nieograniczony	80500000-9	344.360,00 zł
6.	usługi	przetarg nieograniczony	80500000-9	189.516,00 zł
7.	usługi	przetarg nieograniczony	80500000-9	164.640,00 zł
8.	usługi	przetarg nieograniczony	90910000-9	59.020,41 zł
9.	usługi	przetarg nieograniczony	90910000-9	54.982,78 zł
10.	usługi	przetarg nieograniczony	79800000-2	16.750,00 zł

2.2.4. Ilość udzielonych zamówień publicznych dla poszczególnych klauzul społecznych w podziale na przedmiot zamówienia (kod CPV)

W ramach prowadzonego monitoringu Urząd Zamówień Publicznych analizował zamówienia, w których zastosowano klauzule społeczne również przez pryzmat rodzajów zamówień identyfikowanych poprzez kody Wspólnego Słownika Zamówień stosowane przez Zamawiających w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Szczegółowe dane w tym zakresie prezentują tabele nr 15, 16 i 17.

UWAGA: CPV - grupowanie po pierwszych czterech cyfrach kodu

Analiza wykazała, że najwięcej udzielonych zamówień z zastosowaną klauzulą społeczną z art. 29 ust. 4 pkt 4 dotyczyło usług sprzątania (kod 9091). Na drugim miejscu pod względem liczby udzielonych zamówień zawierających tę klauzulę znalazły się zamówienia na usługi ochroniarskie (kod 7971). Trzecie miejsce zajęły zamówienia na roboty budowlane (kod 4500).

Tabela nr 15: Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Pzp

Lp.	Kod CPV	Liczba	Udział w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzulę z art. 29 ust.4 pkt 4
1.	**9091**	**62**	**19,81%**
2.	**7971**	**55**	**17,57%**
3.	**4500**	**24**	**7,67%**
4.	6411	13	4,15%
5.	4521	10	3,19%
6.	5031	10	3,19%
7.	7200	6	1,92%
8.	4545	6	1,92%
9.	4531	6	1,92%
10.	6611	6	1,92%
11.	6420	6	1,92%
12.	6421	5	1,60%
13.	6410	5	1,60%
14.	4540	3	0,96%
15.	5032	3	0,96%
16.	4511	3	0,96%

17.	5024	2	0,64%
18.	6010	2	0,64%
19.	7970	2	0,64%
20.	3019	2	0,64%
21.	3112	2	0,64%
22.	6000	2	0,64%
23.	7033	2	0,64%
24.	7222	2	0,64%
25.	5073	2	0,64%
26.	9240	2	0,64%
27.	3021	2	0,64%
28.	5070	2	0,64%
29.	5053	2	0,64%
30.	7982	2	0,64%
31.	4510	2	0,64%
32.	5011	2	0,64%
33.	5532	2	0,64%
34.	4530	2	0,64%
35.	7226	2	0,64%
36.	5071	2	0,64%
37.	3023	2	0,64%
38.	6412	2	0,64%
39.	0913	1	0,32%
40.	7330	1	0,32%
41.	7953	1	0,32%
42.	6600	1	0,32%
43.	7980	1	0,32%
44.	7210	1	0,32%
45.	7221	1	0,32%
46.	7995	1	0,32%
47.	9262	1	0,32%
48.	5530	1	0,32%
49.	9061	1	0,32%
50.	5041	1	0,32%
51.	6350	1	0,32%
52.	3012	1	0,32%
53.	4532	1	0,32%
54.	8531	1	0,32%
55.	9200	1	0,32%
56.	9834	1	0,32%
57.	3411	1	0,32%
58.	6351	1	0,32%
59.	7575	1	0,32%
60.	9060	1	0,32%
61.	4544	1	0,32%

62.	7960	1	0,32%
63.	3255	1	0,32%
64.	9050	1	0,32%
65.	4533	1	0,32%
66.	4241	1	0,32%
67.	3414	1	0,32%
68.	5072	1	0,32%
69.	4422	1	0,32%
70.	3971	1	0,32%
71.	4526	1	0,32%
72.	5552	1	0,32%
73.	5080	1	0,32%
74.	6530	1	0,32%
75.	5510	1	0,32%
76.	4542	1	0,32%
77.	7999	1	0,32%
78.	4523	1	0,32%
79.	7225	1	0,32%
80.	7997	1	0,32%
81.	8058	1	0,32%
82.	8051	1	0,32%
83.	7131	1	0,32%
84.	4522	1	0,32%
SUMA:		**313**	**100,00%**

Analiza wykazała, że najwięcej udzielonych zamówień z zastosowaną klauzulą społeczną z art. 29 ust. 4 pkt 1 dotyczyło zamówień na roboty budowlane (kod 4500). Na drugim miejscu pod względem liczby udzielonych zamówień zawierających tę klauzulę znalazły się zamówienia na usługi sprzątania (kod 9091). Trzecie miejsce zajęły zamówienia na dostawy ogólnych środków przeciwinfekcyjnych (kod 3365).

Tabela nr 16: Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 pkt 1 ustawy Pzp

Lp.	Kod CPV	Liczba	Udział w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzulę z art. 29 ust.4 pkt 1
1.	**4500**	**11**	**10,28%**
2.	**9091**	**9**	**8,41%**
3.	**3365**	**8**	**7,48%**
4.	**7200**	**8**	**7,48%**
5.	7995	7	6,54%
6.	4511	6	5,61%
7.	7223	5	4,67%
8.	7971	4	3,74%
9.	3362	3	2,80%

10.	5530	3	2,80%
11.	7225	2	1,87%
12.	7221	2	1,87%
13.	4531	2	1,87%
14.	4800	2	1,87%
15.	7261	2	1,87%
16.	3364	2	1,87%
17.	5031	2	1,87%
18.	2285	2	1,87%
19.	6411	2	1,87%
20.	7982	2	1,87%
21.	4530	2	1,87%
22.	7980	2	1,87%
23.	2282	1	0,93%
24.	6016	1	0,93%
25.	5070	1	0,93%
26.	4545	1	0,93%
27.	4411	1	0,93%
28.	3581	1	0,93%
29.	9830	1	0,93%
30.	7999	1	0,93%
31.	5510	1	0,93%
32.	7954	1	0,93%
33.	2200	1	0,93%
34.	3012	1	0,93%
35.	4542	1	0,93%
36.	8058	1	0,93%
37.	3929	1	0,93%
38.	7731	1	0,93%
39.	6350	1	0,93%
40.	7934	1	0,93%
41.	4543	1	0,93%
SUMA:		**107**	**100,00%**

Analiza wykazała, że najwięcej zamówień zastrzeżonych udzielono na usługi szkoleniowe (kod 8050) oraz usługi sprzątania (kod 9091). Na kolejnym miejscu pod względem liczby udzielonych zamówień uwzględniających tę klauzulę znalazły się zamówienia na usługi ochroniarskie (kod 7971).

Tabela nr 17: Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp

Lp.	Kod CPV	Liczba	Udział w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzulę z art. 22 ust. 2
1.	**8050**	**3**	**30,00%**
2.	**9091**	**3**	**30,00%**
3.	**7971**	**2**	**20,00%**

4.	3581	1	10,00%
5.	7980	1	10,00%
SUMA:		**10**	**100,00%**

2.2.5. Informacja o unieważnionych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, w których zastosowano klauzulę społeczną

W przekazanych do Urzędu Zamówień Publicznych formularzach, 36 zamawiających wskazało na konieczność unieważnienia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z zastosowanymi klauzulami społecznymi. Dotyczyło to 59 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Tabela nr 18: Informacje ogólne

Liczba sprawozdań ws. stosowania klauzul społecznych z uzupełnionym pkt III formularza sprawozdawczego	36
Liczba unieważnionych postępowań	59

Najczęstszą przyczyną unieważnienia postepowania o udzielenie zamówienia publicznego, wskazywaną przez zamawiających, była przesłanka z art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp (tj. cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższała kwotę, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia). Taki powód został wskazany w odniesieniu do 32 postępowań. W dalszej kolejności, zamawiający unieważniając postępowania powoływali się na brak ofert lub wniosków w postępowaniu, co odnotowano w 13 przypadkach.

Tabela nr 19: Przyczyny unieważnienia postępowania

Przyczyny unieważnień	Liczba	%
Brak ofert niepodlegających odrzuceniu lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu od wykonawcy niepodlegającego wykluczeniu (art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp)	17	28,81%
Cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższała kwotę, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia (art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp)	32	54,23%
Inne	10	16,95%
SUMA	**59**	**100,00%**

Tabela nr 20: Przyczyny unieważnienia postępowania – zaliczane do kategorii „inne"

Inne	Liczba	%
Postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego (art. 93 ust. 1 pkt 7 ustawy Pzp)	5	50%
Wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że prowadzenie postępowania lub wykonanie zamówienia nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć (art. 93 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp)	2	20%
W postępowaniu o udzielenie zamówienia wystąpiły 2 przyczyny unieważnienia: art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp	1	10%

W postępowaniu o udzielenie zamówienia wystąpiły 2 przyczyny unieważnienia: art. 93 ust.1 pkt. 4 ustawy Pzp art. 93 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp	1	10%
W postępowaniu prowadzonym w trybie zapytania o cenę nie złożono co najmniej dwóch ofert niepodlegających odrzuceniu (art. 93 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp)	1	10%
SUMA:	**10**	**100,00%**

Tabela nr 21: Przyczyny unieważnienia postępowań wg zastosowanych klauzul społecznych

Główne przyczyny unieważnienia postępowań				
Klauzula	Brak ofert niepodlegających odrzuceniu lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu od wykonawcy niepodlegającego wykluczeniu (art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp)	Cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższała kwotę, którą zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia (art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp)	Inne	Suma
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Pzp	13	26	8	47
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 pkt 1 ustawy Pzp	17	32	8	57
Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	13	26	6	45
Suma	**43**	**84**	**22**	**149**

UWAGA: liczba wskazań jest większa niż liczba unieważnionych postępowań z racji wpisywania przez zamawiających więcej niż jednej przyczyny unieważnienia

2.2.6. Inne instrumenty uwzględniające aspekty społeczne zastosowane w postępowaniach zakończonych udzieleniem zamówienia, do których stosuje się przepisy ustawy Pzp

❖ **Kryteria oceny ofert**

1. W ramach kryteriów oceny ofert zamawiający najczęściej stosowali kryterium **zatrudnienia na podstawie umowy o pracę** definiowane jako liczba pracowników zatrudnionych przy realizacji przedmiotu zamówienia na podstawie umowy o pracę. Przedmiotowemu kryterium zamawiający przypisywali najczęściej wagę na poziomie 5 -20%. Zamawiający zazwyczaj doprecyzowywali wymiar czasu pracy (wskazując głównie pełny etat).

Przykłady:

a) *Kryterium w postępowaniu na realizację prac porządkowych w Obiektach Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu - liczba osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, przeznaczonych przez Wykonawcę do realizacji zamówienia: Waga kryterium 5%*

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

b) *Liczba pracowników wykonujących czynności objęte przedmiotem zamówienia zatrudnionych przez wykonawcę na podstawie umowy o pracę na cały okres realizacji zamówienia: Waga kryterium 5-15%*

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

c) *Zadeklarowana liczba osób, które Wykonawca zatrudni na podstawie umowy o pracę, na pełny etat do realizacji przedmiotowego zamówienia: Waga kryterium 20 %*

Izba Celna w Kielcach

2. Odnotowano również przypadek, kiedy to zamawiający w ramach kryteriów oceny ofert ustanowił wymóg zatrudnienia osób defaworyzowanych. Wskazaną grupą, której aktywizację na potrzeby realizacji zamówienia punktowano w ramach kryteriów oceny ofert, byli niepełnosprawni. Wagę kryterium określono na poziomie 60%.

Przykład:

Przy wyborze najkorzystniejszej oferty zamawiający kierował się kryterium: klauzula społeczna – maksymalna waga 60%

W ocenie pod uwagę będą brane następujące elementy:

a) za zatrudnienie przy realizacji zamówienia 1 osoby niepełnosprawnej – 40%

b) za zatrudnienie przy realizacji zamówienia 2 osób niepełnosprawnych – 60%

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

❖ **Opis przedmiotu zamówienia**

1. Zamawiający uwzględniali w opisie przedmiotu zamówienia przede wszystkim aspekty społeczne związane bezpośrednio ze specyfiką udzielanego zamówienia. Dotyczyły one w szczególności realizacji zasad „dostępny dla wszystkich" (access-for-all) oraz „przeznaczony dla wszystkich użytkowników" (design-for-all). Prowadziły one m.in. do uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach projektowanych stron internetowych i wynajmowanych powierzchni konferencyjnych.

Przykłady:

a) *W opisach przedmiotu zamówienia wprowadzono zapisy nakazujące m.in. dostosowanie terenu eventu do potrzeb osób niepełnosprawnych czy zapewnienie dostępności stron internetowych dla osób niepełnosprawnych*

Ministerstwo Rozwoju

b) *Opis przedmiotu zamówienia uwzględnia wykonanie robót budowlanych w zakresie dostosowania obiektów dla osób niepełnosprawnych oraz spełnienia wymogów BHP i PPOŻ.*

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy

c) *Wymóg uwzględnienia zasad uniwersalnego projektowania placówek pocztowych przeznaczonych przez Wykonawcę do realizacji przedmiotu zamówienia*

Sąd Apelacyjny w Krakowie

2. W zamówieniach publicznych na roboty budowlane i usługi powszechną praktyką wśród zamawiających jest dążenie do zapewnienia przestrzegania przez wykonawców w miejscu realizacji zamówienia przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej. Stosowne zapisy często ujmowane są w ramach opisu przedmiotu zamówienia.

<u>Przykłady:</u>

a) *Respektowanie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zasad ochrony przeciwpożarowej; stosowanie wyrobów i urządzeń, które zostały dopuszczone do obrotu powszechnego lub jednostkowego stosowania w budownictwie. Stosowanie materiałów, które posiadają certyfikaty, atesty, aprobaty techniczne, deklaracje zgodności oraz inne wymagane dokumenty potwierdzające dopuszczenie do obrotu i powszechnego lub jednostkowego ich stosowania*

Wyższy Urząd Górniczy

b) *Zobowiązanie Wykonawcy do przeszkolenia osób realizujących przedmiot umowy w zakresie przepisów BHP i przeciwpożarowych oraz do ich przestrzegania w miejscu realizacji robót i zabezpieczenia warunków poruszania się na terenie budowy.*

Izba Administracji Skarbowej we Wrocławiu

c) *Zobowiązanie Wykonawców do przestrzegania przy wykonywaniu zamówienia przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz do zabezpieczenia terenu prowadzonych robót budowlanych*

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

2.2.7. Zastosowanie klauzul społecznych lub innych instrumentów uwzględniających aspekty społeczne w postępowaniach zakończonych udzieleniem zamówienia, do których nie stosuje się przepisów ustawy Pzp

W postępowaniach o wartości poniżej progu stosowania ustawy Pzp zamawiający nie mają obowiązku stosować procedur udzielania zamówień publicznych określonych w tej ustawie[6]. Często jednak również w przypadku takich zamówień zamawiający korzystają z rozwiązań prawnych przewidzianych w przepisach ustawy Pzp.

1) Wśród wskazanych przez zamawiających aspektów społecznych uwzględnianych w zamówieniach nieobjętych obowiązkiem stosowania ustawy Pzp, najczęściej wymieniano wymóg zatrudnienia osób realizujących zamówienie na podstawie Kodeksu Pracy.

2) W kilku przypadkach zamawiający uwzględniając aspekty społeczne położyli nacisk na aktywizację konkretnych grup defaworyzowanych.

Przykłady:

a) *zapytania ofertowe kierowane do podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne, w szczególności w zamówieniach na usługi cateringowe*

Urząd Zamówień Publicznych

b) *wymóg zatrudnienia osoby bezrobotnej przy realizacji zamówienia*

Izba Celna w Łodzi

3) Zamawiający w prowadzonych postępowaniach stosowali także instrumenty uwzględniające aspekty społeczne dotyczące dostępności przedmiotu zamówienia dla osób niepełnosprawnych.

Przykład:

Wynajem sal konferencyjnych, zakwaterowanie z dostępem dla osób niepełnosprawnych.

Krajowa Szkoła Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego

4) Zamawiający opisując przedmiot zamówienia na roboty budowlane oraz usługi kładli również nacisk na przestrzeganie w miejscu realizacji zamówienia obowiązujących przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przykład:

W trzynastu postępowaniach zakończonych udzieleniem zamówienia, do których nie stosuje się przepisów ustawy Pzp, Zamawiający wskazał warunki realizacji zamówienia dotyczące

---

[6] Art. 4 pkt 8 ustawy Pzp– ustawy nie stosuje się do zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro.

przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów o ochronie przeciwpożarowej

Urząd Kontroli Skarbowej w Bydgoszczy

5) Kolejnym instrumentem uwzględniającym aspekty społeczne wskazanym przez respondentów były klauzule waloryzacyjne umowy

Przykład:

W przypadku usług o dłuższym terminie realizacji zastosowano klauzule waloryzacyjne umowy (w przypadku zmiany stawki podatku od towarów i usług, wysokości minimalnego wynagrodzenia oraz zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne).

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

6) W ramach udzielania zamówień o wartości poniżej progu stosowania ustawy Pzp, zamawiający, kierując się m.in. wskazaniami art. 15a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. nr 94 poz. 651, z późn. zm.) stosowali również ograniczenie możliwości ubiegania się o zamówienie do określonej kategorii podmiotów, tj. spółdzielni socjalnych.

Zgodnie z art. 15a przywołanej ustawy, jednostka sektora finansów publicznych udzielając zamówienia, które nie podlega ze względu na jego wartość ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, może zastrzec, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie spółdzielnie socjalne, działające na podstawie ustawy lub właściwych przepisów państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z uwzględnieniem przepisów art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Przykład:

Zamówienia zastrzeżone dla spółdzielni socjalnych - art. 15a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. Nr 94 poz. 651, z późn. zm.)

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

2.2.8. Dodatkowe informacje wynikające z części IV formularza dotyczącej organizacyjnych i prawnych aspektów w praktycznym stosowaniu klauzul społecznych

- Zamawiający wskazywali na wzrost kosztów po ich stronie w przypadku zastosowania klauzul społecznych. W ich ocenie, koszt zatrudnienia osób z grup marginalizowanych czy też zatrudnienie przez wykonawcę osób na podstawie stosunku pracy zostają odzwierciedlone w cenie składanej oferty.
- W komentarzu dotyczącym praktycznych aspektów związanych ze stosowaniem klauzul społecznych zamawiający wskazywali, iż konieczność podejmowania dodatkowych działań weryfikacyjnych wobec wykonawców celem efektywnego stosowania przez nich klauzul społecznych stanowi dodatkowe obciążenie i rodzi trudności

- Zamawiający wskazywali również, iż weryfikacja dokumentacji pracowniczej wykonawcy wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych osób bezpośrednio realizujących zamówienie.
- Niektórzy zamawiający podkreślali, że zastosowanie klauzul społecznych nierozerwalnie związane jest z przedmiotem udzielanego zamówienia. Z tego względu nie zawsze możliwe jest uwzględnienie klauzul społecznych w udzielanych zamówieniach. Wskazywano przy tym na brak możliwości zastosowania klauzul dotyczących zatrudnienia w zamówieniach o krótkim terminie realizacji oraz o specjalistycznym charakterze.

2.3. Dane szczegółowe dotyczące zastosowanych klauzul społecznych uzyskane w ramach rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach

Przedstawione poniżej dane dotyczą postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych po wejściu w życie przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1020, z późn. zm.), które w ramach prowadzonego przez Urząd Zamówień Publicznych monitoringu pozyskiwane były ze sprawozdań rocznych przekazywanych Prezesowi UZP w oparciu o przepisy Rozporządzenia. Informacja o stosowaniu klauzul społecznych w zamówieniach publicznych udzielonych w 2016 r., jak wyjaśniono we wprowadzeniu, uwzględniana była częściowo w ramach rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach, przekazywanych do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych na podstawie art. 98 ustawy Pzp.

W związku ze zmianą w 2016 r. Rozporządzenia dotyczącego informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania, wypełniając obowiązek sprawozdawczy zamawiający przekazują dodatkowo informacje m.in. w zakresie zastosowanych aspektów społecznych w zamówieniach publicznych udzielonych w roku poprzednim.

W formularzu rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach w tabeli VIII ujmowane są zamówienia, do których stosuje się przepisy ustawy Pzp, uwzględniające aspekty społeczne. Zamawiający wymieniają postępowania zakończone udzieleniem zamówienia, wskazując przy tym m.in.:

- informację czy zamówienie udzielono jako zamówienie zastrzeżone, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy Pzp,
- aspekty społeczne określone w opisie przedmiotu zamówienia, w tym odwołanie się do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, o którym mowa w art. 29 ust. 3a ustawy Pzp,
- odwołanie się do aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp, w tym związanych z zatrudnieniem.

Należy jednak podkreślić, iż informacje zawarte w rocznych sprawozdaniach za rok 2016 obejmują **jedynie** postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wszczęte od dnia 28 lipca ub.r., tj. postępowania o udzielenie zamówienia przeprowadzone na podstawie znowelizowanych w 2016 r. przepisów ustawy Pzp.

Realizując obowiązek sprawozdawczy z zakresu klauzul społecznych, wynikający z Zaleceń RM, **348** jednostek administracji rządowej wypełniło tabelę VIII formularza rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach.

Z tej grupy, **321** podmiotów udzieliło zamówień publicznych stosując jedną z trzech klauzul społecznych. Klauzule społeczne określone w art. 22 ust. 2, art. 29 ust. 3a oraz art. 29 ust. 4 ustawy Pzp (odpowiadające klauzulom określonym w art. 22 ust. 2, art. 29 ust. 4 pkt 1 oraz art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Pzp w brzmieniu sprzed nowelizacji, o których mowa w Zaleceniach Rady Ministrów z 2015 r.) zostały zastosowane w **1427** udzielonych zamówieniach publicznych o łącznej wartości **1.109.866.759,58 zł (bez podatku od towarów i usług).**

Tabela 22: Informacje ogólne

Liczba rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach **z wypełnioną tabelą VIII** przekazanych przez jednostki administracji rządowej	348
Liczba przekazanych przez jednostki administracji rządowej rocznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach **z wypełnioną tabelą VIII oraz uwzględniających klauzule społeczne.**	**321**
Liczba udzielonych zamówień uwzględniających aspekty społeczne (w tym klauzule społeczne)	**1685**
Liczba udzielonych zamówień uwzględniających klauzule społeczne ogółem	**1427**
Wartość udzielonych zamówień uwzględniających klauzule społeczne ogółem	**1.109.866.759,58 zł**

Tabela nr 23: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w podziale na rodzaj klauzuli

Liczba zamówień udzielonych jako zamówienie zastrzeżone, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	56
Liczba udzielonych zamówień, w których w opisie przedmiotu zamówienia odwołano się do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, o którym mowa w art. 29 ust. 3a ustawy Pzp,(lub dawnego art. 29 ust. 4 pkt 4 ustawy Pzp sprzed wejścia w życie nowelizacji z 2016 r.)	1258
Liczba udzielonych zamówień, w których w opisie przedmiotu zamówienia odwołano się do aspektów społecznych lub związanych z zatrudnieniem, w ramach wymogów związanych z realizacją zamówienia, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp,	251
SUMA	**1565**

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 22, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu

W 1295 odnotowanych przypadkach przy udzielaniu zamówień publicznych zamawiający stosowali jedną klauzulę społeczną. W 126 przypadkach zastosowano 2 klauzule przewidziane w ustawie Pzp. W 6 przypadkach zamawiający zastosowali wszystkie 3 klauzule społeczne.

Tabela nr 24: Liczba zastosowanych klauzul społecznych w postępowaniu o udzielenie zamówienia

Liczba zastosowanych klauzul społecznych	Liczba udzielonych zamówień publicznych z klauzulami społecznymi	Udział % w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzule społeczne	Wartość
3	6	0,42%	2.337.724,19 zł
2	126	8,83%	357.934.906,29 zł
1	1295	90,75%	749.594.129,10 zł
SUMA	**1427**	**100%**	**1.109.866.759,58 zł**

* na podstawie wartości umów bez podatku od towarów i usług

2.3.1. Informacje o liczbie i wartości udzielonych zamówień publicznych w podziale na poszczególne klauzule społeczne oraz rodzaj zamówienia i tryb udzielenia zamówienia

W zdecydowanej większości przypadków zamawiający stosowali klauzulę społeczną z art. 29 ust. 3a ustawy Pzp (wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę). Uwzględnili ją w 1258 przypadkach. Z kolei wymóg określenia aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, w tym związanych z zatrudnieniem osób z grup wskazanych w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp postawiony został w odniesieniu do 251 zamówień publicznych. Z kolei 56 zamówień publicznych zostało udzielonych jako zamówienia zastrzeżone (z art. 22 ust. 2 ustawy Pzp), co stanowiło 3,58% zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne udzielonych w oparciu o znowelizowane w 2016 r. przepisy ustawy Pzp.

Tabela nr 25: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w podziale na rodzaj klauzuli oraz ich udział w ogólnej liczbie zastosowanych klauzul i ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzule społeczne

Klauzula	Łączna liczba klauzul społecznych	Udział % w ogólnej liczbie zastosowanych klauzul	Udział % w ogólnej liczbie zamówień uwzględniających klauzule społeczne
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 3a ustawy Pzp	1258	80,38 %	88,16 %
Wymóg określenia aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, w tym związanych z zatrudnieniem przy realizacji zamówienia osób defaworyzowanych, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp	251	16,04%	17,59%
Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	56	3,58%	3,92%
SUMA	**1565**	**100%**	**109,67%**

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 22, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu

Tabela nr 26: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w zamówieniach publicznych w podziale na rodzaj zamówienia

Klauzula społeczna	Dostawy	Roboty budowlane	Usługi	SUMA
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 3a ustawy Pzp	17	515	726	**1258**
Wymóg określenia aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, w tym związanych z zatrudnieniem przy realizacji zamówienia osób defaworyzowanych, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp	20	61	170	**251**
Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	2	2	52	**56**
SUMA	**39**	**578**	**948**	**1565**

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 22, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu

Tabela nr 27: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych w zamówieniach publicznych w podziale na rodzaj klauzuli i tryb udzielenia zamówienia

Klauzula / Tryb (w tym proces udzielenia zamówienia)	Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 3a ustawy Pzp	Wymóg określenia aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, w tym związanych z zatrudnieniem przy realizacji zamówienia osób defaworyzowanych, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp	Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	Liczba zastosowanych klauzul
Przetarg nieograniczony	917	193	46	**1156**
Przetarg ograniczony	13	3	-	**16**
Negocjacje bez ogłoszenia	2	-	-	**2**
Zamówienie z wolnej ręki	56	5	1	**62**

Zapytanie o cenę	17	2	-	**19**
Umowa ramowa – zamówienie z wolnej ręki	1	-	1	**2**
Umowa ramowa – przetarg nieograniczony	26	2	1	**29**
Brak informacji	226	46	7	**279**
SUMA	**1258**	**251**	**56**	**1565**

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 22, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu

Tabela nr 28: Zamówienia publiczne, w których zastosowano 3 klauzule społeczne

Lp.	Rodzaj	Tryb	CPV	Wartość	Zamawiający
1.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	776 076,78 zł	Pomorski Urząd Wojewódzki
2.	Usługi		79710000	726 432,00 zł	Sąd Okręgowy w Kielcach
3.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	424 800,00 zł	Agencja Nieruchomości Rolnych - Biuro Prezesa
4.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90919200-4	169 592,64 zł	Sąd Okręgowy w Sieradzu
5.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	158 400,00 zł	Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Biuro Finansowo-Inwestycyjne
6.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45000000-7	82 422,77 zł	Urząd Kontroli Skarbowej

Tabela nr 29: Zamówienia publiczne, w których zastosowano 2 klauzule społeczne

Lp.	Rodzaj	Tryb	CPV	Wartość	Zamawiający
1.	Usługi	Przetarg nieograniczony	15000000	223 411 673,26 zł	Agencja Rynku Rolnego
2.	Dostawy	Przetarg nieograniczony	155400000	51 694 670,00 zł	Agencja Rynku Rolnego
3.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	452627008	13 230 000,00 zł	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
4.	Usługi	Przetarg nieograniczony	64110000	13 076 256,00 zł	Wojskowe Biuro Emerytalne w Gdańsku
5.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	10 239 109,46 zł	45 Wojskowy Oddział Gospodarczy
6.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000	5 007 689,45 zł	Muzeum Historii Żydów Polskich

7.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79950000-8	3 796 746,14 zł	Ministerstwo Środowiska , Biuro Dyrektora Generalnego
8.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000	3 696 000,00 zł	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	2 434 706,40 zł	Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie
10.	Usługi	Umowa ramowa - Przetarg nieograniczony	79710000	1 596 603,96 zł	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie
11.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	1 515 536,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
12.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79995100-6	1 508 049,00 zł	Urząd Dozoru Technicznego
13.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45000000-7	1 494 456,29 zł	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Olsztynie
14.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45000000-7	1 362 471,96 zł	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach
15.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	1 324 897,36 zł	Izba Skarbowa w Bydgoszczy
16.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	450000007	1 292 683,00 zł	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
17.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	450000007	1 286 266,00 zł	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
18.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000	1 196 388,84 zł	Główny Urząd Statystyczny
19.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	717 575,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
20.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90911200-8	675 563,27 zł	8 Baza Lotnictwa Transportowego
21.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	623 250,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
22.	Usługi	Przetarg nieograniczony	50532000	609 946,00 zł	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
23.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	595 883,70 zł	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
24.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	573 313,65 zł	Sąd Okręgowy w Łodzi
25.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	531 416,00 zł	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin

26.	Usługi	Zapytanie o cenę	90910000-9	487 200,00 zł	Ministerstwo Edukacji Narodowej
27.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45000000-7	446 959,81 zł	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki Dział Zamówień Publicznych
28.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	422 056,80 zł	Instytut Hematologii i Transfuzjologii
29.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	418 945,95 zł	Sąd Apelacyjny w Gdańsku
30.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	417 000,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
31.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45332200-5	395 178,85 zł	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki Dział Zamówień Publicznych
32.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	384 000,00 zł	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu
33.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	368 375,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
34.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90511000-2	363 122,78 zł	Instytut Hematologii i Transfuzjologii
35.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	349 507,32 zł	Urząd Kontroli Skarbowej w Łodzi
36.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	338 150,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
37.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	332 250,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
38.	Usługi	Przetarg nieograniczony	71313000	308 800,00 zł	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
39.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	294 250,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
40.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	293 760,00 zł	Prokuratura Okręgowa w Szczecinie
41.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45310000-3	288 289,47 zł	Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej im. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego
42.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	285 473,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
43.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45111300-1	285 000,00 zł	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

44.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	272 900,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
45.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	272 160,00 zł	Sąd Apelacyjny w Łodzi
46.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	271 886,13 zł	Sąd Okręgowy w Łodzi
47.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90620000-9	269 040,00 zł	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie
48.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	265 250,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
49.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	258 250,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
50.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	241 608,00 zł	Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie
51.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	238 225,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
52.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45330003-4	234 341,78 zł	Urząd Kontroli Skarbowej
53.	Usługi	Przetarg nieograniczony	72253200	224 400,00 zł	Główny Urząd Statystyczny
54.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	221 875,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
55.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	219 050,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
56.	Usługi		79711000-1	207 360,00 zł	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
57.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90911200-8	202 760,41 zł	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
58.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80510000-2	193 975,00 zł	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia
59.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	185 008,80 zł	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin
60.	Usługi	Zapytanie o cenę	90910000-9	174 211,92 zł	Prokuratura Okręgowa w Ostrowie Wielkopolskim
61.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	169 339,61 zł	Urząd Kontroli Skarbowej w Łodzi
62.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80533100	168 800,00 zł	Główny Urząd Statystyczny
63.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90919200-4	164 616,12 zł	Centrum Informatyki Statystycznej
64.	Dostawy	Przetarg nieograniczony	48820000-2	163 566,26 zł	Urząd Kontroli Skarbowej w Łodzi
65.	Usługi		79711000-1	146 880,00 zł	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

66.	Usługi	Przetarg nieograniczony	55320000-9	141 241,67 zł	Krakowskie Centrum Rehabilitacji i Ortopedii
67.	Roboty budowlane	Przetarg ograniczony	45000000-7	139 878,01 zł	Agencja Nieruchomości Rolnych - Biuro Prezesa
68.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90919200-4	135 400,00 zł	Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
69.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45231300-8	134 878,05 zł	Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej im. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego
70.	Usługi		79710000-4	134 177,56 zł	Agencja Nieruchomości Rolnych - Biuro Prezesa
71.	Usługi	Przetarg nieograniczony	98310000-9	131 644,88 zł	Centralny Ośrodek Sportu w Warszawie
72.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	131 400,00 zł	Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
73.	Usługi	Przetarg nieograniczony	50112000-3	126 016,26 zł	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
74.	Usługi	Przetarg nieograniczony	60130000-8	120 225,00 zł	Instytut Hematologii i Transfuzjologii
75.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	118 195,17 zł	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach
76.	Usługi	Zamówienie z wolnej ręki	79710000-4	116 727,00 zł	Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Biuro Finansowo-Inwestycyjne
77.	Usługi	Przetarg nieograniczony	92400000-5	114 504,00 zł	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
78.	Dostawy	Przetarg nieograniczony	09300000-2	112 458,70 zł	Urząd Kontroli Skarbowej w Łodzi
79.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	101 400,00 zł	Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
80.	Usługi		90911200-8	100 800,00 zł	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
81.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	98 208,00 zł	Urząd Kontroli Skarbowej
82.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45310000-3	92 904,59 zł	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki Dział Zamówień Publicznych
83.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	90 475,20 zł	Urząd Kontroli Skarbowej
84.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	42416100-6	89 430,89 zł	Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki Dział Zamówień Publicznych

85.	Usługi	Przetarg nieograniczony	85100000	83 070,00 zł	Główny Urząd Statystyczny
86.	Usługi	Przetarg nieograniczony	77300000-3	70 068,00 zł	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
87.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45111300-1	69 510,00 zł	31 Baza Lotnictwa Taktycznego
88.	Usługi		79710000-4	66 592,32 zł	Agencja Nieruchomości Rolnych - Biuro Prezesa
89.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	66 380,62 zł	Izba Celna w Olsztynie
90.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	63 870,95 zł	Izba Celna w Olsztynie
91.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	62 141,48 zł	Izba Celna w Olsztynie
92.	Usługi		80530000	59 256,50 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
93.	Usługi	Przetarg nieograniczony	85100000	41 000,00 zł	Główny Urząd Statystyczny
94.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	34 756,10 zł	Izba Celna w Olsztynie
95.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000-9	34 445,30 zł	Izba Celna w Olsztynie
96.	Usługi		55120000-7	33 283,53 zł	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
97.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45400000-1	31 463,41 zł	Sąd Okręgowy w Łodzi
98.	Usługi		80570000	29 940,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
99.	Usługi		80310000	28 750,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
100.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	45421000-4	27 764,23 zł	Urząd Kontroli Skarbowej
101.	Roboty budowlane	Przetarg ograniczony	45000000-7	24 348,95 zł	Urząd Kontroli Skarbowej
102.	Usługi		80530000	17 440,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
103.	Usługi		55120000-7	17 258,17 zł	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
104.	Usługi		80570000	12 000,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
105.	Usługi		80570000	12 000,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
106.	Usługi		80411200	10 500,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
107.	Usługi		80530000	8 820,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
108.	Usługi		80533200	7 300,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
109.	Usługi		55300000-3	7 290,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna

110.	Usługi	Przetarg nieograniczony	50410000-2	5 280,00 zł	Instytut Hematologii i Transfuzjologii
111.	Usługi		80580000	5 082,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
112.	Usługi		80580000	5 082,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
113.	Usługi		80570000	4 400,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
114.	Usługi		80580000	4 360,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
115.	Usługi		80580000	3 980,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
116.	Usługi		85121270	3 927,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
117.	Usługi		85121270	2 740,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
118.	Usługi	Przetarg nieograniczony	50410000-2	2 648,00 zł	Instytut Hematologii i Transfuzjologii
119.	Usługi		85121270	2 500,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
120.	Usługi		85121270	2 500,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
121.	Usługi	Przetarg nieograniczony	50410000-2	2 120,00 zł	Instytut Hematologii i Transfuzjologii
122.	Usługi		85570000	1 820,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
123.	Usługi		80533200	1 455,00 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
124.	Usługi	Przetarg nieograniczony	50410000-2	1 200,00 zł	Instytut Hematologii i Transfuzjologii
125.	Usługi		80000000	865 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna
126.	Usługi		80000000	759 zł	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna

2.3.2. Informacje o liczbie i wartości udzielonych zamówień publicznych przez poszczególne jednostki

Poniższe tabele prezentują informacje na temat instytucji zamawiających, które udzieliły najwięcej zamówień uwzględniających klauzule społeczne pod względem ich ilości oraz pod względem wartości.

Tabela nr 30: Zamawiający, którzy zastosowali klauzule społeczne w największej liczbie postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia

Lp.	Jednostka Administracji Rządowej	Miasto	Liczba udzielonych zamówień z zastosowanymi klauzulami społecznymi	Ogólna liczba udzielonych przez zamawiającego zamówień
1	Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna	Warszawa	194	209
2	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Warszawa	51	322
3	Agencja Mienia Wojskowego	Warszawa	42	315
4	SINEVIA Sp. z o.o.	Nowy Dwór Mazowiecki	35	380
5	Uniwersytet Śląski w Katowicach Dział Zamówień Publicznych	Katowice	31	156
6	16 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Drawsku Pomorskim, ul. Głowna 1, 78-513 Oleszno	Oleszno	20	167
7	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie	Szczecin	20	56
8	Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej	Lublin	20	20
9	13 Wojskowy Oddział Gospodarczy	Grudziądz	19	103
10	22 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Olsztynie	Olsztyn	19	68
11	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Katowice	19	181
12	Agencja Nieruchomości Rolnych - Biuro Prezesa	Warszawa	18	339
13	Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu	Poznań	18	173
14	24 Wojskowy Oddział Gospodarczy	Giżycko	17	109
15	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia	Warszawa	16	73
16	Izba Administracji Skarbowej w Katowicach	Katowice	15	30
17	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach	Kielce	15	65
18	Główny Urząd Geodezji i Kartografii	Warszawa	15	29
19	45 Wojskowy Oddział Gospodarczy	Wędrzyn	14	82
20	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie	Lublin	14	59
21	22 Baza Lotnictwa Taktycznego	Malbork	14	110

Tabela nr 31: Zamawiający, którzy udzielili zamówień z zastosowanymi klauzulami społecznymi o sumarycznie największej wartości (na podstawie wartości umów bez podatku od towarów i usług)

Lp.	Jednostka Administracji Rządowej	Miasto	Sumaryczna wartość udzielonych zamówień z zastosowanymi klauzulami społecznymi	Sumaryczna wartość wszystkich udzielonych zamówień	Procentowy udział zamówień z zastosowanymi klauzulami do ogólnej liczby udzielonych przez zamawiającego zamówień
1	Agencja Rynku Rolnego	Warszawa	275 106 343,26 zł	302 368 288,50 zł	90,98%
2	Urząd do Spraw Cudzoziemców	Warszawa	48 687 545,75 zł	58 557 916,59 zł	83,14%
3	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	Warszawa	46 290 891,86 zł	340 048 196,04 zł	13,61%
4	Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie	Szczecin	25 233 985,00 zł	34 955 681,63 zł	72,19%
5	Główny Urząd Geodezji i Kartografii	Warszawa	23 648 229,59 zł	73 398 924,10 zł	32,22%
6	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie	Lublin	21 835 060,98 zł	856 386 032,37 zł	2,55%
7	16 Wojskowy Oddział Gospodarczy w Drawsku Pomorskim	Oleszno	19 583 297,31 zł	62 183 645,48 zł	31,49%
8	SINEVIA Sp. z o.o.	Nowy Dwór Mazowiecki	19 506 939,99 zł	192 793 323,91 zł	10,12%
9	Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach	Katowice	18 698 294,00 zł	46 850 030,00 zł	39,91%
10	4 Wojskowy Oddział Gospodarczy	Gliwice	16 321 470,04 zł	29 991 493,97 zł	54,42%
11	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Gdańsku	Gdańsk	15 875 015,77 zł	65 059 345,12 zł	24,40%
12	17 Wojskowy Oddział Gospodarczy	Koszalin	15 424 839,03 zł	37 221 301,79 zł	41,44%
13	45 Wojskowy Oddział Gospodarczy	Wędrzyn	15 274 470,88 zł	43 912 262,55 zł	34,78%
14	2 Wojskowy Oddział Gospodarczy	Wrocław	15 205 309,07 zł	50 224 273,02 zł	30,27%
15	22 Baza Lotnictwa Taktycznego	Malbork	13 975 239,20 zł	15 469 995,19 zł	90,34%
16	Szpital Kliniczny Przemienienia Pańskiego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu	Poznań	13 858 132,70 zł	172 910 226,16 zł	8,01%

17	Wojskowe Biuro Emerytalne w Gdańsku	Gdańsk	13 076 256,00 zł	13 085 256,00 zł	99,93%
18	Agencja Mienia Wojskowego	Warszawa	12 959 082,03 zł	70 426 487,61 zł	18,40%
19	Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu	Poznań	12 779 830,75 zł	81 324 435,70 zł	15,71%
20	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu	Wrocław	12 401 877,71 zł	152 575 937,35 zł	8,13%

2.3.3. Zamówienia publiczne o największej wartości dla poszczególnych klauzul społecznych

W ramach prowadzonego monitoringu zidentyfikowano po 10 zamówień publicznych o największej wartości w podziale na zastosowane klauzule społeczne. Wyniki prezentują tabele nr 32, 33 i 34.

Tabela nr 32: Zamówienia publiczne o największej wartości, w których zastosowano art. 22 ust. 2 ustawy Pzp (zamówienia zastrzeżone)

LP.	RODZAJ	TRYB	CPV	WARTOŚĆ
1.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79995100-6	1 508 049,00 zł
2.	Usługi		80530000-8	795 980,00 zł
3.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	776 076,78 zł
4.	Usługi		79710000	726 432,00 zł
5.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	531 416,00 zł
6.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80000000-4	530 940,00 zł
7.	Dostawy	Przetarg nieograniczony	79552000	494 123,59 zł
8.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	424 800,00 zł
9.	Usługi	Przetarg nieograniczony	80500000-9	424 740,00 zł
10.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	384 000,00 zł

Tabela nr 33: Zamówienia publiczne o największej wartości, w których zastosowano art. 29 ust. 3a ustawy Pzp

LP.	RODZAJ	TRYB	CPV	WARTOŚĆ
1.	Usługi	Przetarg nieograniczony	150000000	223 411 673,26 zł
2.	Dostawy	Przetarg nieograniczony	155400000	51 694 670,00 zł
3.	Roboty budowlane	Umowa ramowa - Przetarg nieograniczony	452331402	15 217 753,72 zł
4.	Usługi	Przetarg ograniczony	79710000	14 794 874,50 zł
5.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	452627008	13 230 000,00 zł
6.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	13 102 773,15 zł

7.	Usługi	Przetarg nieograniczony	64110000, 66000000	13 076 256,00 zł
8.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000	12 891 017,62 zł
9.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90600000	11 767 884,15 zł
10.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	10 269 811,92 zł

Tabela nr 34: Zamówienia publicznych o największej wartości, w których zastosowano art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

LP.	RODZAJ	TRYB	CPV	WARTOŚĆ
1.	Usługi	Przetarg nieograniczony	150000000	223 411 673,26 zł
2.	Dostawy	Przetarg nieograniczony	155400000	51 694 670,00 zł
3.	Usługi	Przetarg nieograniczony	55130000-0	48 687 545,75 zł
4.	Roboty budowlane	Przetarg nieograniczony	452627008	13 230 000,00 zł
5.	Usługi	Przetarg nieograniczony	64110000	13 076 256,00 zł
6.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000-4	10 239 109,46 zł
7.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000	6 819 195,71 zł
8.	Dostawy	Przetarg nieograniczony	48820000	5 119 020,23 zł
9.	Usługi	Przetarg nieograniczony	90910000	5 016 552,74 zł
10.	Usługi	Przetarg nieograniczony	79710000	5 007 689,45 zł

2.3.4. Wartość udzielonych zamówień publicznych (bez podatku od towarów i usług) dla poszczególnych klauzul społecznych w podziale na przedmiot zamówienia (kod CPV)

W ramach prowadzonego monitoringu Urząd Zamówień Publicznych analizował zamówienia, w których zastosowano klauzule społeczne również przez pryzmat rodzajów zamówień identyfikowanych poprzez kody Wspólnego Słownika Zamówień stosowane przez Zamawiających w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

UWAGA: CPV - grupowanie po pierwszych czterech cyfrach kodu

Analiza wykazała, że najwięcej udzielonych zamówień z zastosowaną klauzulą społeczną z art. 29 ust. 3a ustawy Pzp dotyczyło zamówień na roboty budowlane (kod 4500). Na drugim miejscu pod względem liczby udzielonych zamówień uwzględniających tę klauzulę znalazły się zamówienia na usługi sprzątania (kod 9091). Trzecie miejsce zajęły zamówienia na usługi ochroniarskie (kod 7971).

Tabela nr 35: Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 3a ustawy Pzp

Lp.	Kod CPV	Liczba	Wartość	% liczby	% wartości
1.	**4500**	**181**	**103 408 367,95 zł**	**14,39%**	**10,63%**
2.	**9091**	**137**	**95 942 876,32 zł**	**10,89%**	**9,86%**

3.	**7971**	**98**	**136 249 392,39 zł**	**7,79%**	**14,00%**
4.	4523	59	66 826 478,17 zł	4,69%	6,87%
5.	8053	52	2 891 269,03 zł	4,13%	0,30%
6.	4545	44	8 306 287,85 zł	3,50%	0,85%
7.	4531	34	8 857 052,44 zł	2,70%	0,91%
8.	4511	30	11 106 722,49 zł	2,38%	1,14%
9.	4526	23	19 216 600,76 zł	1,83%	1,97%
10.	5530	22	2 821 770,11 zł	1,75%	0,29%
11.	8058	22	476 481,90 zł	1,75%	0,05%
12.	6411	20	22 140 191,21 zł	1,59%	2,28%
13.	8057	20	636 031,17 zł	1,59%	0,07%
14.	4533	19	6 842 552,17 zł	1,51%	0,70%
15.	8512	19	905 218,07 zł	1,51%	0,09%
16.	4510	18	4 511 286,48 zł	1,43%	0,46%
17.	4521	17	19 712 604,53 zł	1,35%	2,03%
18.	8051	17	6 783 344,00 zł	1,35%	0,70%
19.	8050	16	280 917,40 zł	1,27%	0,03%
20.	4540	13	5 860 504,19 zł	1,03%	0,60%
21.	5011	12	675 104,84 zł	0,95%	0,07%
22.	5532	12	3 614 155,88 zł	0,95%	0,37%
23.	8000	12	237 841,90 zł	0,95%	0,02%
24.	8041	12	202 333,00 zł	0,95%	0,02%
25.	4542	11	1 004 849,54 zł	0,87%	0,10%
26.	4544	9	1 107 088,77 zł	0,72%	0,11%
27.	9051	9	1 775 200,70 zł	0,72%	0,18%
28.	4522	8	4 508 640,71 zł	0,64%	0,46%
29.	7982	8	688 827,81 zł	0,64%	0,07%
30.	7226	7	5 783 579,19 zł	0,56%	0,59%
31.	7232	7	5 312 840,00 zł	0,56%	0,55%
32.	4530	6	795 150,00 zł	0,48%	0,08%
33.	5031	6	1 213 006,20 zł	0,48%	0,12%
34.	5510	6	128 724,31 zł	0,48%	0,01%
35.	5552	6	423 143,90 zł	0,48%	0,04%
36.	7721	6	900 248,07 zł	0,48%	0,09%
37.	7998	6	454 377,13 zł	0,48%	0,05%
38.	9831	6	1 404 526,17 zł	0,48%	0,14%
39.	7100	5	3 839 288,47 zł	0,40%	0,39%
40.	7132	5	696 146,63 zł	0,40%	0,07%
41.	7225	5	4 889 673,61 zł	0,40%	0,50%
42.	3019	4	4 904 238,61 zł	0,32%	0,50%
43.	4524	4	2 070 481,24 zł	0,32%	0,21%
44.	4534	4	866 964,60 zł	0,32%	0,09%
45.	4543	4	2 014 877,07 zł	0,32%	0,21%
46.	5032	4	361 745,28 zł	0,32%	0,04%
47.	5041	4	11 248,00 zł	0,32%	0,00%

48.	5072	4	778 139,10 zł	0,32%	0,08%
49.	6017	4	679 260,56 zł	0,32%	0,07%
50.	6421	4	1 105 403,53 zł	0,32%	0,11%
51.	7931	4	350 504,07 zł	0,32%	0,04%
52.	8031	4	177 950,00 zł	0,32%	0,02%
53.	8510	4	836 379,44 zł	0,32%	0,09%
54.	3310	3	8 945 805,91 zł	0,24%	0,92%
55.	4241	3	1 658 257,83 zł	0,24%	0,17%
56.	5080	3	2 329 276,28 zł	0,24%	0,24%
57.	5512	3	123 039,75 zł	0,24%	0,01%
58.	6420	3	622 666,50 zł	0,24%	0,06%
59.	6611	3	2 831 970,94 zł	0,24%	0,29%
60.	6651	3	641 552,50 zł	0,24%	0,07%
61.	7124	3	3 927 232,00 zł	0,24%	0,40%
62.	7135	3	697 803,42 zł	0,24%	0,07%
63.	7200	3	721 180,00 zł	0,24%	0,07%
64.	7731	3	754 239,34 zł	0,24%	0,08%
65.	7970	3	1 301 368,92 zł	0,24%	0,13%
66.	7980	3	32 232,89 zł	0,24%	0,00%
67.	8010	3	287 590,04 zł	0,24%	0,03%
68.	9000	3	572 333,91 zł	0,24%	0,06%
69.	9048	3	445 944,00 zł	0,24%	0,05%
70.	9060	3	12 397 569,59 zł	0,24%	1,27%
71.	9090	3	692 414,37 zł	0,24%	0,07%
72.	4296	2	149 450,00 zł	0,16%	0,02%
73.	4422	2	240 484,40 zł	0,16%	0,02%
74.	4520	2	1 512 354,37 zł	0,16%	0,16%
75.	4532	2	197 463,67 zł	0,16%	0,02%
76.	4541	2	142 593,59 zł	0,16%	0,01%
77.	4845	2	4 933 442,19 zł	0,16%	0,51%
78.	4882	2	287 198,26 zł	0,16%	0,03%
79.	5000	2	341 400,98 zł	0,16%	0,04%
80.	5030	2	482 993,52 zł	0,16%	0,05%
81.	5043	2	99 130,08 zł	0,16%	0,01%
82.	5061	2	499 318,02 zł	0,16%	0,05%
83.	5070	2	309 548,13 zł	0,16%	0,03%
84.	5073	2	218 479,67 zł	0,16%	0,02%
85.	5500	2	60 825,93 zł	0,16%	0,01%
86.	6000	2	236 103,41 zł	0,16%	0,02%
87.	6013	2	2 396 959,65 zł	0,16%	0,25%
88.	6600	2	1 925 436,00 zł	0,16%	0,20%
89.	7131	2	781 840,00 zł	0,16%	0,08%
90.	7231	2	5 980 837,50 zł	0,16%	0,61%
91.	7250	2	204 716,34 zł	0,16%	0,02%
92.	7961	2	730 122,00 zł	0,16%	0,08%

93.	7997	2	300 577,23 zł	0,16%	0,03%
94.	8514	2	565 900,00 zł	0,16%	0,06%
95.	8531	2	383 149,80 zł	0,16%	0,04%
96.	9050	2	476 252,37 zł	0,16%	0,05%
97.	9061	2	238 138,24 zł	0,16%	0,02%
98.	9062	2	362 040,96 zł	0,16%	0,04%
99.	9200	2	1 901 341,46 zł	0,16%	0,20%
100.	9834	2	398 389,68 zł	0,16%	0,04%
101.	0912	1	411 587,08 zł	0,08%	0,04%
102.	0913	1	124 230,00 zł	0,08%	0,01%
103.	0930	1	112 458,70 zł	0,08%	0,01%
104.	1500	1	223 411 673,26 zł	0,08%	22,96%
105.	1554	1	51 694 670,00 zł	0,08%	5,31%
106.	3012	1	492 682,93 zł	0,08%	0,05%
107.	3021	1	397 000,00 zł	0,08%	0,04%
108.	3162	1	373 000,00 zł	0,08%	0,04%
109.	3492	1	282 791,47 zł	0,08%	0,03%
110.	3497	1	3 796 746,14 zł	0,08%	0,39%
111.	3858	1	4 155 826,02 zł	0,08%	0,43%
112.	3913	1	402 451,10 zł	0,08%	0,04%
113.	3929	1	33 871,54 zł	0,08%	0,00%
114.	3971	1	159 626,95 zł	0,08%	0,02%
115.	4220	1	1 271 948,66 zł	0,08%	0,13%
116.	4223	1	1 053 900,00 zł	0,08%	0,11%
117.	4251	1	160 849,91 zł	0,08%	0,02%
118.	4342	1	806 767,31 zł	0,08%	0,08%
119.	4800	1	70 000,00 zł	0,08%	0,01%
120.	4821	1	30 900,00 zł	0,08%	0,00%
121.	4830	1	257 340,00 zł	0,08%	0,03%
122.	4881	1	187 800,00 zł	0,08%	0,02%
123.	5024	1	180 000,00 zł	0,08%	0,02%
124.	5040	1	355 752,00 zł	0,08%	0,04%
125.	5042	1	1 593,36 zł	0,08%	0,00%
126.	5051	1	3 691 537,76 zł	0,08%	0,38%
127.	5053	1	609 946,00 zł	0,08%	0,06%
128.	5190	1	440 000,00 zł	0,08%	0,05%
129.	5531	1	16 827,99 zł	0,08%	0,00%
130.	5550	1	200 849,00 zł	0,08%	0,02%
131.	6040	1	511 160,00 zł	0,08%	0,05%
132.	6044	1	71 892,00 zł	0,08%	0,01%
133.	6350	1	8 373 497,14 zł	0,08%	0,86%
134.	6372	1	2 524 032,00 zł	0,08%	0,26%
135.	6410	1	1 271 658,85 zł	0,08%	0,13%
136.	6513	1	414 600,00 zł	0,08%	0,04%
137.	7000	1	36 406,50 zł	0,08%	0,00%

138.	7120	1	48 000,00 zł	0,08%	0,00%
139.	7122	1	72 000,00 zł	0,08%	0,01%
140.	7130	1	48 260,00 zł	0,08%	0,00%
141.	7163	1	1 534 995,12 zł	0,08%	0,16%
142.	7222	1	5 850 000,00 zł	0,08%	0,60%
143.	7224	1	32 380,00 zł	0,08%	0,00%
144.	7242	1	248 300,00 zł	0,08%	0,03%
145.	7261	1	714 489,84 zł	0,08%	0,07%
146.	7300	1	113 008,00 zł	0,08%	0,01%
147.	7400	1	317 100,00 zł	0,08%	0,03%
148.	7530	1	459 818,81 zł	0,08%	0,05%
149.	7730	1	70 068,00 zł	0,08%	0,01%
150.	7880	1	3 339 467,00 zł	0,08%	0,34%
151.	7953	1	143 495,12 zł	0,08%	0,01%
152.	7965	1	51 300,00 zł	0,08%	0,01%
153.	7972	1	230 785,00 zł	0,08%	0,02%
154.	7995	1	3 796 746,14 zł	0,08%	0,39%
155.	8021	1	89 900,00 zł	0,08%	0,01%
156.	8032	1	913 869,50 zł	0,08%	0,09%
157.	8083	1	41 700,00 zł	0,08%	0,00%
158.	8557	1	1 820,00 zł	0,08%	0,00%
159.	9040	1	27 530,50 zł	0,08%	0,00%
160.	9041	1	227 500,00 zł	0,08%	0,02%
161.	9047	1	187 733,14 zł	0,08%	0,02%
162.	9052	1	123 880,00 zł	0,08%	0,01%
163.	9053	1	52 020,00 zł	0,08%	0,01%
164.	9063	1	549 354,40 zł	0,08%	0,06%
165.	9071	1	4 600,00 zł	0,08%	0,00%
166.	9233	1	799 988,89 zł	0,08%	0,08%
167.	9240	1	114 504,00 zł	0,08%	0,01%
168.	9252	1		0,08%	0,00%
169.	9260	1	590 000,00 zł	0,08%	0,06%
170.	9310	1	142 724,00 zł	0,08%	0,01%
171.	9800	1	151 779,72 zł	0,08%	0,02%
172.	9830	1	445 462,96 zł	0,08%	0,05%
173.	9839	1	309 200,00 zł	0,08%	0,03%
SUMA		**1258**	**973 158 506,41 zł**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza wykazała, że najwięcej udzielonych zamówień z zastosowaną klauzulą społeczną z art. 29 ust. 4 ustawy Pzp dotyczyło zamówień na usługi ochroniarskie (kod 7971). Na drugim miejscu pod względem liczby udzielonych zamówień uwzgledniających tę znalazły się zamówienia na usługi sprzątania (kod 9091), z kolei trzecie miejsce zajęły zamówienia na usługi szkoleniowe (kod 8051).

Tabela nr 36: Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

Lp.	Kod CPV	Liczba	Wartość	% liczby	% wartości
1.	**7971**	**31**	**41 790 918,61 zł**	**12,35%**	**8,56%**
2.	**9091**	**29**	**19 725 785,76 zł**	**11,55%**	**4,04%**
3.	**8051**	**16**	**6 561 384,00 zł**	**6,37%**	**1,34%**
4.	8050	14	805 066,00 zł	5,58%	0,16%
5.	4500	12	7 546 569,42 zł	4,78%	1,55%
6.	4511	10	6 170 326,48 zł	3,98%	1,26%
7.	5552	9	43 610,95 zł	3,59%	0,01%
8.	4523	8	5 420 456,48 zł	3,19%	1,11%
9.	4521	6	1 873 227,66 zł	2,39%	0,38%
10.	4531	6	2 217 465,70 zł	2,39%	0,45%
11.	8053	6	263 071,50 zł	2,39%	0,05%
12.	8512	5	12 367,00 zł	1,99%	0,00%
13.	4533	4	1 049 032,01 zł	1,59%	0,21%
14.	4540	4	638 453,48 zł	1,59%	0,13%
15.	5041	4	11 248,00 zł	1,59%	0,00%
16.	8057	4	58 340,00 zł	1,59%	0,01%
17.	8058	4	18 504,00 zł	1,59%	0,00%
18.	4530	3	2 723 925,53 zł	1,20%	0,56%
19.	5532	3	617 124,09 zł	1,20%	0,13%
20.	7995	3	4 541 009,59 zł	1,20%	0,93%
21.	8000	3	621 298,80 zł	1,20%	0,13%
22.	1500	2	223 433 245,99 zł	0,80%	45,79%
23.	3012	2	214 070,00 zł	0,80%	0,04%
24.	3520	2	238 039,00 zł	0,80%	0,05%
25.	4526	2	13 560 243,90 zł	0,80%	2,78%
26.	4882	2	5 282 586,49 zł	0,80%	1,08%
27.	5512	2	50 541,70 zł	0,80%	0,01%
28.	7880	2	189 660,00 zł	0,80%	0,04%
29.	7931	2	186 700,00 zł	0,80%	0,04%
30.	8510	2	124 070,00 zł	0,80%	0,03%
31.	0930	1	112 458,70 zł	0,40%	0,02%
32.	1554	1	51 694 670,00 zł	0,40%	10,59%
33.	1823	1	197 100,00 zł	0,40%	0,04%
34.	1840	1	799 921,98 zł	0,40%	0,16%
35.	2220	1	172 665,82 zł	0,40%	0,04%
36.	3016	1	3 217 946,50 zł	0,40%	0,66%
37.	3020	1	460 362,00 zł	0,40%	0,09%
38.	3021	1	347 100,00 zł	0,40%	0,07%
39.	3314	1	429 731,71 zł	0,40%	0,09%
40.	3865	1	298 300,00 zł	0,40%	0,06%

41.	3913	1	131 026,61 zł	0,40%	0,03%
42.	4241	1	89 430,89 zł	0,40%	0,02%
43.	4410	1	5 000 000,00 zł	0,40%	1,02%
44.	4510	1	811 986,87 zł	0,40%	0,17%
45.	4532	1	738 990,37 zł	0,40%	0,15%
46.	4541	1	223 153,59 zł	0,40%	0,05%
47.	4542	1	27 764,23 zł	0,40%	0,01%
48.	4800	1	37 810,00 zł	0,40%	0,01%
49.	4842	1	100 982,17 zł	0,40%	0,02%
50.	5011	1	126 016,26 zł	0,40%	0,03%
51.	5053	1	609 946,00 zł	0,40%	0,12%
52.	5511	1	1 278 221,14 zł	0,40%	0,26%
53.	5513	1	48 687 545,75 zł	0,40%	9,98%
54.	5527	1	3 670,00 zł	0,40%	0,00%
55.	5530	1	7 290,00 zł	0,40%	0,00%
56.	6013	1	120 225,00 zł	0,40%	0,02%
57.	6351	1	183 560,00 zł	0,40%	0,04%
58.	6411	1	13 076 256,00 zł	0,40%	2,68%
59.	6511	1	24 074,07 zł	0,40%	0,00%
60.	7033	1	22 349,00 zł	0,40%	0,00%
61.	7130	1	151 530,00 zł	0,40%	0,03%
62.	7131	1	308 800,00 zł	0,40%	0,06%
63.	7200	1	3 796 746,14 zł	0,40%	0,78%
64.	7225	1	224 400,00 zł	0,40%	0,05%
65.	7300	1	3 796 746,14 zł	0,40%	0,78%
66.	7315	1	155 000,00 zł	0,40%	0,03%
67.	7730	1	70 068,00 zł	0,40%	0,01%
68.	7731	1	228 316,82 zł	0,40%	0,05%
69.	7980	1	1 454 201,00 zł	0,40%	0,30%
70.	7999	1	1 508 049,00 zł	0,40%	0,31%
71.	8031	1	28 750,00 zł	0,40%	0,01%
72.	8041	1	10 500,00 zł	0,40%	0,00%
73.	8557	1	1 820,00 zł	0,40%	0,00%
74.	9051	1	363 122,78 zł	0,40%	0,07%
75.	9061	1	248 118,83 zł	0,40%	0,05%
76.	9062	1	269 040,00 zł	0,40%	0,06%
77.	9240	1	114 504,00 zł	0,40%	0,02%
78.	9830	1	110 113,14 zł	0,40%	0,02%
79.	9831	1	131 644,88 zł	0,40%	0,03%
SUMA		**251**	**487 990 367,53 zł**	**100,00%**	**100,00%**

Analiza wykazała, że najwięcej zamówień zastrzeżonych udzielono na usługi szkoleniowe (kod 8053). Na drugim miejscu pod względem liczby udzielonych zamówień uwzgledniających tę klauzulę znalazły się zamówienia na usługi ochroniarskie (kod 7971), z kolei trzecie miejsce zajęły również zamówienia na usługi szkoleniowe innego rodzaju (kod 8050).

Tabela nr 37: Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 22 ust. 2 ustawy Pzp

Lp.	Kod CPV	Liczba	Wartość	% liczby	% wartości
1.	**8053**	**24**	**1 740 110,00 zł**	**42,86%**	**15,36%**
2.	**7971**	**9**	**3 369 452,90 zł**	**16,07%**	**29,74%**
3.	**8050**	**5**	**1 481 369,56 zł**	**8,93%**	**13,08%**
4.	9091	3	735 512,64 zł	5,36%	6,49%
5.	5500	2	255 479,67 zł	3,57%	2,26%
6.	8000	2	848 940,00 zł	3,57%	7,49%
7.	3929	1	56 113,82 zł	1,79%	0,50%
8.	4500	1	82 422,77 zł	1,79%	0,73%
9.	4511	1	69 510,00 zł	1,79%	0,61%
10.	5070	1	229 302,05 zł	1,79%	2,02%
11.	5510	1	66 113,82 zł	1,79%	0,58%
12.	5530	1	7 290,00 zł	1,79%	0,06%
13.	7122	1	320 731,71 zł	1,79%	2,83%
14.	7921	1	7 870,00 zł	1,79%	0,07%
15.	7955	1	494 123,59 zł	1,79%	4,36%
16.	7980	1	55 848,78 zł	1,79%	0,49%
17.	7999	1	1 508 049,00 zł	1,79%	13,31%
SUMA		**56**	**11 328 240,31 zł**	**100,00%**	**100,00%**

2.3.5. Informacje o unieważnionych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego

W rocznych sprawozdaniach za rok 2016, jednostki administracji rządowej przekazywały również informacje o unieważnionych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, w których uwzględnione zostały aspekty społeczne. Dane przekazane przez zamawiających wskazują, że łącznie w 222 przypadkach konieczne było unieważnienie postępowania lub jego części. W największej liczbie przypadków dotyczyło to postępowań o udzielenie zamówienia, w których zastosowano wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na podstawie art. 29 ust. 3a ustawy Pzp.

Tabela nr 38: Unieważnienie postępowań o udzielenie zamówienia w podziale na zastosowane klauzule społeczne

Klauzula społeczna	Liczba unieważnionych postępowań o udzielenie zamówienia (lub unieważnionych w części) uwzględniających aspekty społeczne w podziale na zastosowaną klauzulę
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę – art. 29 ust. 3a ustawy Pzp	180
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób wymienionych w art. 29 ust. 4 ustawy Pzp	32
Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	10
Suma	**222**

2.3.6. Inne aspekty społeczne stosowane przez zamawiających

W ramach rocznych sprawozdań za rok 2016, zamawiający będący jednostkami administracji rządowej ujmowali także informacje dotyczące innych (poza klauzulami) instrumentów prospołecznych zastosowanych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonych na podstawie znowelizowanych w 2016 r. przepisów ustawy Pzp. Zgodnie z przekazanymi w ramach sprawozdań rocznych informacjami, zamawiający uwzględniali aspekty społeczne w udzielanych zamówieniach publicznych poprzez:

a) **odwołanie się w opisie przedmiotu zamówienia do dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników (art. 29 ust. 5 ustawy Pzp).** Szczegółowe dane w tym zakresie obrazuje tabela nr 39.

Tabela nr 39: odwołanie w opisie przedmiotu zamówienia do dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników z art. 29 ust. 5 ustawy Pzp

Liczba zamówień publicznych, w których w opisie przedmiotu zamówienia odwołano się do dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników z art. 29 ust. 5 ustawy Pzp	136
Wartość zamówień publicznych, w których w opisie przedmiotu zamówienia odwołano się do dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników z art. 29 ust. 5 ustawy Pzp	61.728.663,40 zł (wartość bez VAT)

Rodzaj zamówienia	Liczba	Wartość
Dostawy	8	4.706.878,75 zł (wartość bez VAT)
Roboty budowlane	50	46.685.323,82 zł (wartość bez VAT)
Usługi	78	10.336.460,83 zł (wartość bez VAT)

b) **odwołanie się w opisie przedmiotu zamówienia do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi.** Szczegółowe dane w tym zakresie obrazuje tabela nr 40.

Tabela nr 40: odwołanie w opisie przedmiotu zamówienia do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi

Liczba zamówień publicznych, w których w opisie przedmiotu zamówienia odwołano się do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi	13
Wartość zamówień publicznych, w których w opisie przedmiotu zamówienia odwołano się do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi	25.042.523,24 zł (wartość bez VAT)

Rodzaj zamówienia	Liczba	Wartość
Dostawy	1	110.300 zł (wartość bez VAT)
Roboty budowlane	9	21.854.834,41 zł (wartość bez VAT)
Usługi	3	3.077.388,83 zł (wartość bez VAT)

c) **odwołanie się w kryteriach oceny ofert do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi.** Szczegółowe dane w tym zakresie obrazuje tabela nr 41.

Tabela nr 41: odwołanie w kryteriach oceny ofert do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi

Liczba zamówień publicznych, w których w kryteriach oceny ofert odwołano się do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi	8
Wartość zamówień publicznych, w których w kryteriach oceny ofert odwołano się do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy Pzp, związanego z aspektami społecznymi	17.941.810,57 zł (wartość bez VAT)

Rodzaj zamówienia	Liczba	Wartość
Dostawy	1	110.300 zł (wartość bez VAT)
Roboty budowlane	2	379.341,78 zł (wartość bez VAT)
Usługi	5	17.452.168,79 zł (wartość bez VAT)

d) **odwołanie się w kryteriach oceny ofert do innych aspektów społecznych.** Szczegółowe dane w tym zakresie obrazuje tabela nr 42.

Tabela nr 42: odwołanie w kryteriach oceny ofert do innych aspektów społecznych

Liczba zamówień publicznych, w których w kryteriach oceny ofert odwołano się do innych aspektów społecznych	451
Wartość zamówień publicznych, w których w kryteriach oceny ofert odwołano się do innych aspektów społecznych	191.121.996,70 zł (wartość bez VAT)

Rodzaj zamówienia	Liczba	Wartość
Dostawy	26	14.688.147,12 zł (wartość bez VAT)
Roboty budowlane	50	40.410.222,70 zł (wartość bez VAT)
Usługi	375	136.023.626,88 zł (wartość bez VAT)

e) **zamówienia zastrzeżone na usługi zdrowotne, społeczne lub kulturalne, o których mowa w art. 138p ustawy Pzp.** Szczegółowe dane w tym zakresie obrazuje tabela nr 43.

Tabela nr 43: zamówienia zastrzeżone na usługi zdrowotne, społeczne lub kulturalne, o których mowa w art. 138p ustawy Pzp

Liczba zamówień udzielonych jako zamówienie zastrzeżone na usługi zdrowotne, społeczne lub kulturalne, o których mowa w art. 138p ustawy Pzp	17
Wartość zamówień udzielonych jako zamówienie zastrzeżone na usługi zdrowotne, społeczne lub kulturalne, o których mowa w art. 138p ustawy Pzp	2.382.609,86 zł (wartość bez VAT)

3. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY

Problemy zidentyfikowane w trakcie realizacji obowiązku sprawozdawczego oraz w toku analizy przekazanych przez zamawiających informacji dotyczyły kwestii, które można podzielić na dwie główne grupy:

- problemy związane z niewystarczająco precyzyjnie określonym zakresem podmiotowym obowiązku sprawozdawczego,
- problemy o charakterze technicznym,
- problemy związane z dublowaniem informacji przekazywanych za pośrednictwem aplikacji internetowej oraz w ramach rocznego sprawozdania.

3.1. Niewystarczająco precyzyjny zakres podmiotowy jednostek objętych obowiązkiem sprawozdawczym

Jak wskazane zostało przez Urząd Zamówień Publicznych w „Wynikach monitoringu stosowania przez administrację rządową klauzul społecznych za rok 2015 r.", zakres podmiotowy jednostek objętych obowiązkiem sprawozdawczym dotyczącym stosowania

Zaleceń Rady Ministrów został niewystarczająco precyzyjnie określony. Problemy, które wyniknęły w trakcie realizacji sprawozdawczości za 2015 r. zostały odnotowane również na etapie przekazywania formularzy sprawozdawczych za rok 2016. Szczególne trudności nastręczała interpretacja sformułowania „kierownicy jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministrów, jeżeli jednostki te zobowiązane są do prowadzenia audytu wewnętrznego na podstawie art. 274 ust. 2 lub art. 274 ust. 4-6 ustawy o finansach publicznych".

Należy podkreślić, iż dopiero łączne spełnienie obu warunków przesądza o podleganiu jednostek podległych i nadzorowanych przez konkretnego ministra obowiązkowi sprawozdawczemu z zakresu stosowania klauzul społecznych, wynikającemu z Zaleceń Rady Ministrów.

Częstą praktyką było przekazywanie przez przedstawicieli jednostek objętych Zaleceniami RM formularza sprawozdawczego bez uprzedniej weryfikacji w oparciu o Zakres informacji czy dana jednostka podlega obowiązkowi sprawozdawczemu. W praktyce obowiązek sprawozdawczy często realizowany był przez podmioty, które w świetle Zakresu informacji temu obowiązkowi nie podlegały.

Dokonując weryfikacji informacji zawartych w formularzach przekazanych za pośrednictwem aplikacji internetowej, Urząd Zamówień Publicznych zidentyfikował znaczną liczbę sprawozdań nadesłanych przez podmioty nieobjęte obowiązkiem sprawozdawczym, a także przypadki kilkukrotnego przesłania formularza przez daną jednostkę. Urząd dokonywał weryfikacji przede wszystkim zgodności zakresu przekazanych danych z warunkami określonymi w dokumencie „Zakres informacji o stosowaniu przez administrację rządową klauzul społecznych w zamówieniach publicznych" załączonym do pisma Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2015 r. Na etapie analizy danych, dokonano w ramach Urzędu weryfikacji podmiotów, które przekazały informacje o stosowaniu klauzul społecznych przy udzielaniu zamówień publicznych. Z analizy wyłączona została znaczna część sprawozdań przekazanych przez jednostki niezobowiązane (np. jednostki samorządu terytorialnego, czy też jednostki podległe lub nadzorowane przez ministrów, które nie były zobowiązane do prowadzenia audytu wewnętrznego na podstawie art. 274 ust. 2 lub art. 274 ust. 4-6 ustawy o finansach publicznych). Z analizy zostały także wyłączone formularze, które zostały przekazane do Urzędu po raz kolejny.

Z tego względu, z ogólnej liczby 443 formularzy przekazanych za pośrednictwem aplikacji http://klauzule.uzp.gov.pl/, ostatecznie analizie poddano 244 sprawozdania.

Problem nie powinien jednak powtarzać się w kolejnych latach sprawozdawczych, z uwagi na zmiany w zakresie podmiotowym odnoszącym się do obowiązku sprawozdawczego, które zostały wprowadzone do zaktualizowanych Zaleceń Rady Ministrów w sprawie uwzględniania przez jednostki administracji rządowej aspektów społecznych w zamówieniach publicznych[7].

3.2. Problemy techniczne w wykorzystaniu aplikacji internetowej

Opracowana w 2015 r. na zlecenie Urzędu Zamówień Publicznych aplikacja internetowa (udostępniona na stronie: http://klauzule.uzp.gov.pl/) była wykorzystywana przez jednostki administracji rządowej na potrzeby sprawozdawcze również za rok 2016. Zakres merytoryczny

[7] *Zalecenia w sprawie uwzględniania przez administrację rządową aspektów społecznych w zamówieniach publicznych* – dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 marca 2017 r.

oraz sposób prezentacji informacji w ramach aplikacji odpowiadał wzorowi stanowiącemu załącznik do pisma z dnia 22 września 2015 r. p. Jacka Cichockiego – Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Aplikacja internetowa zawierała autoryzację wymuszającą wprowadzenie kodu autoryzacyjnego oraz kodu obrazkowego (CAPTCHA).

W związku z odnotowanymi w ramach realizacji sprawozdawczości za 2015 r. licznymi przypadkami braku przekazania przez resorty własnym jednostkom podległym kodu autoryzacyjnego umożliwiającego wypełnienie formularza za pośrednictwem aplikacji internetowej, na potrzeby sprawozdawcze za rok 2016, kod dostępu został wyraźnie wskazany w opublikowanej na stronie internetowej Urzędu informacji przypominającej o obowiązku sprawozdawczym z klauzul społecznych (link: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/analizy-systemowe/sprawozdawczosc-klauzule-spoleczne).

Wykorzystanie na potrzeby sprawozdawcze aplikacji internetowej generowało jednak pewne problemy techniczne po stronie respondentów. Aplikacja wymuszała korzystanie z najnowszej wersji przeglądarki internetowej (zalecaną przeglądarką była Google Chrome) oraz zmianę poziomu zabezpieczeń sieciowych. Korzystanie ze starszych wersji przeglądarki oraz ustawiony wysoki poziom zabezpieczeń sieciowych powodowały po stronie respondentów trudności z wykorzystaniem wszystkich funkcjonalności aplikacji. Dotyczyło to przede wszystkim możliwości uzupełniania formularza o szczegółowe informacje o postępowaniach przetargowych, w których zastosowano klauzule społeczne. Trudności dotyczyły również możliwości zapisania i wydrukowania wypełnionego i przesłanego do Urzędu Zamówień Publicznych formularza.

Między innymi z uwagi na potrzebę uniknięcia w przyszłości wskazanych powyżej problemów technicznych z funkcjonowaniem aplikacji internetowej dedykowanej sprawozdawczości z realizacji Zaleceń Rady Ministrów, Urząd Zamówień Publicznych, opracowując projekt zaktualizowanych Zaleceń Rady Ministrów w sprawie uwzględniania przez jednostki administracji rządowej aspektów społecznych w zamówieniach publicznych zaproponował zmianę w zakresie sposobu realizacji przez zamawiających obowiązku sprawozdawczego. Na mocy nowych zaleceń, począwszy od danych za rok 2017, zamawiający będą przekazywać Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych, informacje na temat uwzględniania aspektów społecznych, w ramach sprawozdań rocznych przekazywanych na podstawie art. 98 ustawy Pzp.

3.3. Problemy związane z dublowaniem informacji przekazywanych za pośrednictwem aplikacji internetowej oraz w ramach rocznego sprawozdania

Mimo szczegółowego określenia w informacji zawartej na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych sposobu realizacji obowiązku sprawozdawczego z zakresu klauzul społecznych za rok 2016, odnotowano kilka przypadków kiedy to zamawiający powielili w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach informacje raportowane za pośrednictwem aplikacji internetowej.

Urząd Zamówień Publicznych dążąc do zapewnienia wiarygodności danych statystycznych weryfikował wskazane przez zamawiających numery ogłoszeń o udzieleniu zamówienia oraz wartości udzielonych zamówień. W przypadku identyfikacji informacji powielonych w rocznych

sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach, wprowadzono zmiany w zbiorczych statystykach z zakresu społecznych zamówień publicznych prowadzonych przez Urząd.

Na etapie analizy danych zidentyfikowane zostały także przypadki oczywistych pomyłek we wprowadzonych przez jednostki administracji rządowej danych statystycznych. Urząd Zamówień Publicznych dokonywał telefonicznej weryfikacji danych, których wartości sugerowały błędy w przekazanych formularzach (np. zbyt duże wartości zamówień, zbyt duża liczba postępowań z zastosowanymi klauzulami w stosunku do ogółu przeprowadzonych postępowań przetargowych). W pozostałych przypadkach budzących wątpliwości co do poprawności wskazanych przez zamawiających wartości udzielonych zamówień społecznych, Urząd Zamówień Publicznych analizował opublikowane ogłoszenia o udzieleniu zamówienia.

4. WNIOSKI

Przyjęcie przez Radę Ministrów „**Zaleceń w sprawie stosowania przez administrację rządową klauzul społecznych w zamówieniach publicznych**" przyczyniło się do popularyzacji kwestii społecznych wśród zamawiających szczebla rządowego. Porównując dane z 2 ostatnich lat, odnotowany został istotny wzrost liczby i wartości udzielonych społecznych zamówień publicznych (w 2015 r. **438** zamówień o wartości **736.773.691,63**[8] zł, w 2016 r. **1855** zamówień o wartości **2.104.553.254,71 zł**).

Tabela 44: Dane ogólne

	Dane za rok 2015	**Dane za rok 2016**
Liczba jednostek administracji rządowej, które zastosowały klauzule społeczne w udzielonych zamówieniach	133	395
Liczba udzielonych zamówień publicznych z klauzulami społecznymi	438	**1855**
Wartość udzielonych zamówień publicznych z klauzulami społecznymi	**736.773.691,63** zł*	**2.104.553.254,71 zł***

* na podstawie wartości umów bez podatku od towarów i usług

Najczęściej stosowanym przez zamawiających instrumentem o charakterze społecznym był wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę, co w dużej mierze wynika z obowiązkowego charakteru przepisu odnoszącego się do określenia w ramach opisu przedmiotu zamówienia wymogów związanych z zatrudnieniem na podstawie

[8] Wartości liczbowe za 2015 r. zostały skorygowane w oparciu o informacje przekazane przez Ministerstwo Środowiska, Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Finansów oraz Najwyższą Izbę Kontroli w ramach prowadzonej przez NIK kontroli pn. „Klauzule społeczne w zamówieniach publicznych udzielanych przez administrację publiczną (P/16/004).

umowy o pracę wprowadzonego nowelizacją ustawy Pzp z czerwca 2016 r., mającego zastosowanie do postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wszczętych od dnia 28 lipca 2016 r. Klauzula społeczna zobowiązująca wykonawców do zatrudnienia na potrzeby realizacji zamówienia w oparciu o przepisy Kodeksu Pracy zastosowana została w 2016 r. w **1571** zamówieniach publicznych poddanych analizie (w 2015 r. w **305** zamówieniach). Łączna wartość zamówień publicznych w 2016 r. uwzględniających tę klauzulę wyniosła 1.578.412.987,15 zł., podczas gdy w 2015 r. wynosiła 540.650.002,13 zł.

Duży wzrost zarówno pod względem ilości jak i wartości udzielonych zamówień odnotowano także w odniesieniu do zamówień uwzględniających klauzulę przewidującą zatrudnienie do realizacji zamówienia osób defaworyzowanych. W 2016 r. odnotowano **358** takich przypadków (w 2015 r. – 123), co odpowiadało wartości 869.304.335,24 zł (podczas, gdy w 2015 r. wartość takich zamówień wynosiła 156.999.489,67 zł

Analiza danych wskazuje na małą częstotliwość stosowania zamówień zastrzeżonych w 2015 r. jak i 2016 r. W roku 2016 odnotowano jednak znaczący wzrost stosowania tej klauzuli społecznej w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Tabela 45: Łączna liczba zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne w podziale na rodzaj zastosowanej klauzuli

Rodzaj zastosowanej klauzuli społecznej	Dane za rok 2015	Dane za rok 2016
Wymóg zatrudnienia przy realizacji zamówienia na podstawie umowy o pracę	305	**1571**
Wymóg określenia aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, w tym związanych z zatrudnieniem przy realizacji zamówienia osób defaworyzowanych	123	**358**
Zamówienie zastrzeżone – art. 22 ust. 2 ustawy Pzp	21	**66**
SUMA	449	**1995**

UWAGA: Łączna liczba zastosowanych klauzul społecznych jest większa niż łączna ilość zamówień publicznych uwzględniających klauzule społeczne, wskazana w tabeli nr 44, ze względu na przypadki zastosowania więcej niż jednej klauzuli w jednym zamówieniu

Jednocześnie, stosunkowo dużo postępowań zawierających klauzule społeczne zostało unieważnionych. Najczęstszą przyczyną unieważnienia postępowania, podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, była cena najkorzystniejszej oferty, która przekraczała środki, jakie zamawiający mógł przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia (dotyczyło to 54,23% przypadków[9]). Ograniczenia finansowe po stronie instytucji zamawiających, w ocenie zamawiających, stanowiły najistotniejszą barierę w szerszym stosowaniu klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.

[9] Na podstawie informacji przekazywanych za pośrednictwem aplikacji internetowej na stronie: http://klauzule.uzp.gov.pl/.

Drugą w kolejności najczęstszą przyczyną unieważnienia postępowań o udzielenie zamówienia, w których uwzględnione zostały aspekty społeczne był, wedle wskazań instytucji zamawiających, brak ważnych ofert.

Z kolei, z informacji przekazanych w ramach sprawozdań rocznych o udzielonych zamówieniach wynika, że grupą zamówień, w których najczęściej dochodziło do unieważnienia postępowania były zamówienia, w których postawiony został wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę (w oparciu o art. 29 ust. 3a ustawy Pzp). Dotyczyło to w sumie 180 postępowań spośród 222 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z zastosowanymi klauzulami społecznymi, które zostały unieważnione. W tym wypadku brak jednak bardziej szczegółowych informacji na temat tego co stanowiło przyczynę unieważnienia postępowania.

Powyższe dane mogą wskazywać, z jednej na tendencję do wzrostu kosztów zamówienia udzielanego z zastosowaniem klauzul społecznych w stosunku do kosztów zamówień, w których klauzule nie zostały uwzględnione. Może to dotyczyć w szczególności postępowań, w których wymagano zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Z drugiej strony, dość duża ilość przypadków postępowań, które zostały unieważnione ze względu na brak ofert wskazywałaby również na brak zdolności bądź brak zainteresowania ze strony wykonawców udziałem w tego rodzaju postępowaniach.

Odnośnie trudności, napotykanych przez zamawiających w postępowaniach uwzględniających klauzule społeczne, wskazywano często na dodatkowe obciążenia związane z koniecznością weryfikacji wywiązywania się z dodatkowych obowiązków nakładanych na wykonawcę w toku realizacji zamówienia oraz na powiązanie tej kwestii z wrażliwym aspektem, jakim jest ochrona danych osobowych.

Natomiast, w odniesieniu do funkcjonowania odpowiednich regulacji prawnych w obszarze klauzul społecznych, należy podkreślić, że 5 miesięczny okres obowiązywania nowych przepisów ustawy Pzp (tj. od 28 lipca 2016 r. do końca okresu sprawozdawczego objętego niniejszym raportem, tj. do 31 grudnia 2016 r.) nie pozwala na pogłębioną ocenę tych regulacji. Jest to zbyt krótki przedział czasowy, aby na tej podstawie móc dokonywać dalej idących ocen i wyciągać wnioski dotyczące potrzeby dokonania ewentualnych zmian legislacyjnych. Z tego względu Urząd Zamówień Publicznych nie zgłasza propozycji w zakresie ewentualnych zmian prawnych.

Dopiero po dłuższym okresie funkcjonowania znowelizowanych przepisów ustawy Pzp oraz biorąc pod uwagę rozszerzony obowiązek sprawozdawczy nałożony na zamawiających rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania, możliwe będzie uzyskanie kompleksowych i bardziej porównywalnych danych na temat poziomu społecznych zamówień publicznych, które pozwolą na ocenę stanu społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz formułowanie pogłębionych wniosków w tym zakresie. Z uwagi na przepisy przejściowe w ww. rozporządzeniu oraz przyjętą w roku 2016 dwutorową metodę realizacji przez zamawiających obowiązku sprawozdawczego, przyjmuje się, że podstawę do formułowania bardziej szczegółowych wniosków będą mogły stanowić dopiero dane za 2017 r.

5. REALIZACJA PRZEZ URZĄD ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH ZOBOWIĄZAŃ NAŁOŻONYCH NA PREZESA UZP W PODSUMOWANIU I WNIOSKACH WYNIKAJĄCYCH Z REALIZACJI ZALECEŃ W SPRAWIE STOSOWANIA PRZEZ ADMINISTRACJĘ RZĄDOWĄ KLAUZUL SPOŁECZNYCH W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

Na podstawie przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 25 lipca 2016 r. dokumentu pn. „Podsumowanie i wnioski wynikające z realizacji Zaleceń w sprawie stosowania przez administrację rządową klauzul społecznych w zamówieniach publicznych" Urząd Zamówień Publicznych przygotował projekt „Zaleceń Rady Ministrów w sprawie uwzględniania przez administrację rządową aspektów społecznych w zamówieniach publicznych". W projekcie dokumentu uwzględniono zmiany prawne wynikające z wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1020, z późn. zm.). Doprecyzowany został zakres podmioty jednostek objętych Zaleceniami Rady Ministrów przy jednoczesnym rozszerzeniu obowiązku sprawozdawczego na wszystkich kierowników jednostek administracji rządowej.

Ponadto, w projekcie zaktualizowanych Zaleceń Rady Ministrów wskazano nowy sposób przekazywania przez jednostki administracji rządowej informacji o udzielonych zamówieniach uwzględniających aspekty społeczne. Realizacja obowiązku sprawozdawczego została ujęta w ramach rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach, o którym mowa w art. 98 ustawy Pzp. Dokument został przekazały Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pismem z dnia 28 września 2016 r. (pismo znak: KW-7159/16).

Równolegle z pracami nad aktualizacją Zaleceń Rady Ministrów, Urząd Zamówień Publicznych przygotował projekt oraz przeprowadził proces konsultacji i uzgodnień dotyczących projektu rozporządzenia Ministra Rozwoju w sprawie zakresu informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania, którego integralną część stanowi nowy wzór rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach. Opracowując projekt nowego wzoru formularza UZP kierował się potrzebą zwiększenia zakresu informacji uzyskiwanych od zamawiających przy jednoczesnym zapewnieniu możliwie najmniejszego obciążenia administracyjnego. Nowy formularz rozszerzył obowiązek sprawozdawczy m.in. o strategiczne polityki w dziedzinie zamówień, co obejmuje również zamówienia społeczne. Umożliwia tym samym, wypełnienie przez jednostki administracji rządowej obowiązku sprawozdawczego z realizacji zaktualizowanych Zaleceń Rady Ministrów.

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U. poz. 2038) weszło w życie 30 grudnia 2016 r.

W 2016 r. Urząd Zamówień Publicznych podjął również działania zmierzające do zapewnienia efektywnego stosowania wymogów dotyczących zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w oparciu o art. 29 ust. 3a ustawy Pzp. Należy w tym kontekście wspomnieć m.in. o wydanej i zamieszczonej na stronie internetowej UZP opinii prawnej, która uwzględnia stanowisko Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. W opinii prawnej zawarto jednocześnie wskazówki dotyczące możliwości weryfikacji przez zamawiającego spełniania przez wykonawców i podwykonawców wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia. Opracowane zostały także wzorcowe zapisy specyfikacji istotnych warunków zamówienia

dotyczące wymogu dotyczącego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz uprawnień kontrolnych zamawiającego.

W związku ze wskazywanymi Urzędowi Zamówień Publicznych przez zamawiających problemami z weryfikowaniem zatrudniania przez wykonawców pracowników na umowę o pracę, z inicjatywy Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych wypracowane zostało wspólnie z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych rozwiązanie zapewniające skuteczną weryfikację obowiązku nałożonego przepisami art. 29 ust. 3a i art. 36 ust. 2 pkt 8a ustawy Pzp, które uwzględnia przy tym zasady wynikające z ustawy o ochronie danych osobowych.

W oparciu o analizę ww. regulacji wypracowane zostało stanowisko, zgodnie z którym dla realizacji celów określonych w art. 29 ust. 3a i art. 36 ust. 2 pkt 8a ustawy Pzp zamawiający jest uprawniony do żądania od wykonawców lub podwykonawców oświadczeń i dokumentów potwierdzających zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. Dla skutecznej weryfikacji obowiązku określonego we wskazanych wyżej przepisach, zamawiający może pozyskiwać następujące dane osobowe pracowników: **imię i nazwisko, data zawarcia umowy, rodzaj umowy o pracę oraz wymiar etatu**.

Przyjęcie powyższego rozwiązania zapewnia realną i efektywną kontrolę spełniania wymogu zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia polegające na wykonywaniu pracy w rozumieniu art. 22 § 1 Kodeksu pracy.

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, biorąc pod uwagę wskazane wyżej ustalenia, przygotował i udostępnił na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych:

- przykładowe postanowienia specyfikacji istotnych warunków zamówienia dotyczące wymogów w zakresie art. 29 ust. 3a i art. 36 ust. 2 pkt 8a ustawy Pzp oraz
- opinię dotyczącą art. 29 ust. 3a ustawy Pzp uwzględniającą wspólne stanowisko Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych oraz Generalnego Inspektora Danych Osobowych z dnia 28 kwietnia 2017 r.

Dokumenty dostępne są pod adresem: https://www.uzp.gov.pl/aktualnosci/komunikat-prezesa-urzedu-zamowien-publicznych-i-generalnego-inspektora-ochrony-danych-osobowych-z-dnia-28-kwietnia-2017-r. Informacje w tym zakresie będą upowszechniane również w ramach szkoleń, konferencji oraz publikacji zaplanowanych w ramach Krajowego Planu Działań w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych na lata 2017-2020[10].

Ponadto, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych wystąpił do Głównego Inspektora Pracy (pismem z dnia 6 października 2016 r. pismo znak KW-7340/16) z wnioskiem o objęcie przez Państwową Inspekcję Pracy kontrolą przestrzegania przepisów Kodeksu Pracy przez wykonawców i podwykonawców realizujących zamówienia publiczne. Kontrola miałaby dotyczyć tych wykonawców i podwykonawców, którzy na etapie postepowania o udzielenie zamówienia publicznego, w odpowiedzi na postawiony przez zamawiającego wymóg z art. 29 ust. 3a ustawy Pzp, zadeklarowali zatrudnienie pracowników na umowę o pracę.

[10] Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 7 kwietnia 2017 r., dostępny pod linkiem: https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/zrownowazone-zamowienia-publiczne/spoleczne-zamowienia/przydatne-dokumenty

Główny Inspektor Pracy przychylnie odniósł się do wniosku Prezesa UZP, deklarując w tym zakresie prowadzenie przez Państwową Inspekcję Pracy kontroli z urzędu.

Załącznik nr 1 - Wzór formularza wykorzystywany na potrzeby sprawozdawcze z zakresu klauzul społecznych za rok 2016

Formularz zakresu informacji o stosowaniu klauzul społecznych w zamówieniach publicznych

Liczbę i wartość udzielonych zamówień publicznych należy obliczyć zgodnie z zasadami określonymi dla rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach, sporządzanego na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych.

Informacje ogólne:

Formularz dotyczy informacji o stosowaniu klauzul społecznych w zamówieniach publicznych w następującym roku: .....

Informacje o jednostce:

– nazwa jednostki

– imię i nazwisko osoby sporządzającej informację

– dane teleadresowe

I. Informacja o liczbie/wartości postępowań w jednostce, do których stosuje się przepisy ustawy Pzp, zakończonych udzieleniem zamówienia:

	Liczba/ wartość	Liczba/ wartość postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia, w których zastosowano klauzule społeczne, w stosunku do łącznej liczby/ wartości postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia publicznego w jednostce
Łączna liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia publicznego	Podaj liczbę	Podaj stosunek liczb
w tym liczba postępowań, w których zastosowano klauzule społeczne	Podaj liczbę	
Łączna wartość postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia publicznego	Podaj wartość	Podaj stosunek wartości
w tym wartość postępowań, w których zastosowano klauzule społeczne	Podaj wartość	

II. Informacja o zastosowanych klauzulach społecznych

Lp.	Nr ogłoszenia o zamówieniu [nr]-[rok]	Rodzaj publikatora	Rodzaj zamówienia	Tryb udzielenia zamówienia	Przedmiot zamówienia	Kod CPV	wartość umowy bez podatku od towarów i usług	Zastosowana klauzula społeczna

III. Informacja o unieważnionych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, w których zastosowano klauzulę społeczną

Lp.	Rodzaj zamówienia	Przedmiot zamówienia	Zastosowana klauzula społeczna	Przyczyny unieważnienia postępowania, które miały związek z zastosowaniem klauzuli społecznej

IV. Dodatkowe informacje

Komentarz dotyczący organizacyjnych i prawnych aspektów w praktycznym stosowaniu klauzul społecznych

Tak ☐ Nie ☐

Proszę opisać w przypadku zaznaczenia opcji TAK (max. 300 znaków)

Czy w postępowaniach zakończonych udzieleniem zamówienia, do których stosuje się przepisy Pzp, zastosowano inne instrumenty uwzględniające aspekty społeczne?

Tak ☐ Nie ☐

	Liczba postępowań	Opis
Kryteria oceny ofert (max. 1000 znaków)	Podaj liczbę	Podaj opis
Opis przedmiotu zamówienia (max. 1000 znaków)	Podaj liczbę	Podaj opis
Inne (proszę opisać max. 300 znaków)	Podaj liczbę	Podaj opis

Czy w postępowaniach zakończonych udzieleniem zamówienia, do których nie stosuje się Pzp, zastosowano klauzule społeczne lub inne instrumenty uwzględniające aspekty społeczne?

Tak ☐ Nie ☐

Proszę opisać w przypadku zaznaczenia opcji TAK (max. 300 znaków)

Załącznik nr 2 – Tabela VIII formularza rocznego sprawozdania dot. zamówień, do których stosuje się przepisy ustawy, uwzględniających aspekty społeczne

VIII. Zamówienia, do których stosuje się przepisy ustawy, uwzględniające aspekty społeczne[4), 7), 17)]

☐Zamówienia klasyczne
☐Zamówienia sektorowe
☐Zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa

Lp.	Numer ogłoszenia/ numery ogłoszeń o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych albo Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* BZP/Dz.Urz. UE** [nr]-[rok]	Rodzaj zamówienia	Przedmiot zamówienia *(wskazać kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień)*	Tryb udzielenia zamówienia albo zawarcia umowy ramowej *(jeżeli dotyczy)*	Wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług *(w złotych)*[1), 2)]	Zamówienie udzielone jako zamówienie zastrzeżone, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy TAK/NIE	Aspekty społeczne określone w opisie przedmiotu zamówienia				Aspekty społeczne określone w kryteriach oceny ofert		Liczba złożonych ofert***	Rodzaj podmiotu, któremu udzielono zamówienia[15)]	Postępowanie, w którym uwzględniono aspekty społeczne zostało unieważnione TAK/NIE
							Odwołanie się do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, o którym mowa w art. 29 ust. 3a ustawy TAK/NIE	Odwołanie się do aspektów społecznych związanych z realizacją zamówienia, w tym związanych z zatrudnieniem, o których mowa w art. 29 ust. 4 ustawy TAK/NIE	Odwołanie się do dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, o których mowa w art. 29 ust. 5 ustawy TAK/NIE	Odwołanie się do oznakowania, o którym mowa w art. 30a ustawy, związanego z aspektami społecznymi TAK/NIE	Odwołanie się do oznakowania o którym mowa w art. 30a ustawy, związanego z aspektami społecznymi TAK/NIE	Odwołanie się do innych aspektów społecznych TAK/NIE			
1.															
2.															
3.															
4.															
...															

* Dotyczy ogłoszeń obowiązkowych.
** Niepotrzebne skreślić.
*** Dotyczy także ofert częściowych i ofert wariantowych i nie obejmuje ofert złożonych po upływie terminu składania ofert.

Załącznik nr 3 – Tabela VII formularza rocznego sprawozdania dot. zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi, o wartości mniejszej, równej lub przekraczającej kwoty określone w art. 138g ust. 1 ustawy oraz w art. 138o ustawy

VII. Zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi, o wartości mniejszej, równej lub przekraczającej kwoty określone w art. 138g ust. 1 ustawy oraz w art. 138o ustawy[4), 11)]

☐ Zamówienia klasyczne
☐ Zamówienia sektorowe

Lp.	Numer ogłoszenia/ numery ogłoszeń o udzieleniu zamówienia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej albo adres strony internetowej, na której zamieszczono ogłoszenie o udzieleniu zamówienia Dz.Urz.UE/BIP/strona internetowa zamawiającego* [nr]-[rok]	Opis usługi**	Przedmiot zamówienia *(wskazać kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień)*	Zastosowana procedura udzielenia zamówienia albo zawarcia umowy ramowej *(jeżeli dotyczy)*[12)] art. 138n pkt 1/ art. 138n pkt 2/ art. 138n pkt 3	Zamówienie udzielone jako zamówienie zastrzeżone na usługi zdrowotne, społeczne oraz kulturalne, o którym mowa w art. 138p ust. 1 ustawy TAK/NIE	Wartość zawartej umowy bez podatku od towarów i usług *(w złotych)*[1), 2)]	Liczba złożonych ofert***	Liczba ofert złożonych przez wykonawców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw[5), 13)]	Liczba ofert złożonych przez wykonawców z innych państw członkowskich Unii Europejskiej	Liczba ofert złożonych przez wykonawców z państw niebędących członkami Unii Europejskiej	Zamówienie udzielone wykonawcom wspólnie ubiegającym się o udzielenie zamówienia TAK/NIE	Liczba podwykonawców, którym wykonawca zamierza powierzyć wykonanie części zamówienia [7), 14)]
1.												
2.												
3.												
4.												
...												

* Niepotrzebne skreślić.
** Zgodnie z załącznikiem XIV do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE oraz załącznikiem XVII do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE.
*** Dotyczy także ofert częściowych i ofert wariantowych i nie obejmuje ofert złożonych po upływie terminu składania ofert.